

PRIJATÉ TEXTY

P9_TA(2021)0243

Správy o Turecku za obdobie 2019 – 2020

Uznesenie Európskeho parlamentu z 19. mája 2021 o správach Komisie o Turecku za obdobie 2019 – 2020 (2019/2176(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na oznámenie Komisie zo 6. októbra 2020 o politike rozširovania EÚ za rok 2020 (COM(2020)0660) a na sprievodnú správu o Turecku za rok 2020 (SWD(2020)0355),
- so zreteľom na rokovací rámec pre Turecko z 3. októbra 2005 a na skutočnosť, že vstup Turecka do EÚ rovnako ako v prípade všetkých kandidátskych krajín závisí od splnenia všetkých kodanských kritérií, ako aj na potrebu normalizácie jeho vzťahov so všetkými členskými štátmi EÚ vrátane Cyperskej republiky,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 29. mája 2019 o politike rozširovania EÚ za rok 2019 (COM(2019)0260) a na sprievodnú správu o Turecku za rok 2019 (SWD(2019)0220),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. februára 2020 s názvom Posilnenie procesu pristúpenia – Dôveryhodná perspektíva členstva v EÚ pre krajiny západného Balkánu (COM(2020)0057),
- so zreteľom na vyhlásenie vydané Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi 21. septembra 2005 po vyhlásení Turecka pri podpise Ankarského protokolu 29. júla 2005 vrátane ustanovenia, že uznanie všetkými členskými štátmi je nevyhnutnou súčasťou rokovaní, a na to, že je potrebné, aby Turecko pristúpilo k normalizácii svojich vzťahov so všetkými členskými štátmi a v plnej miere vykonávalo dodatkový protokol k Ankarskej dohode voči všetkým členským štátom, a to odstránením všetkých prekážok voľného pohybu tovaru vrátane obmedzení týkajúcich sa dopravných prostriedkov, a to bez predsudkov a diskriminácie,
- so zreteľom na článok 46 Európskeho dohovoru o ľudských právach, v ktorom sa uvádza, že zmluvné strany sa zaväzujú dodržiavať konečné rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) vo všetkých konaniach, ktorých sú účastníkmi, a na povinnosť Turecka vykonávať všetky rozsudky európskych súdov vrátane ESLP,
- so zreteľom na závery Rady z 26. júna 2018 a 18. júna 2019 o rozširovaní a procese stabilizácie a pridruženia, na závery Rady z 15. júla a zo 14. októbra 2019 o protiprávných vrtných prácach Turecka vo východnom Stredozemí, na závery

- Európskej rady z 12. decembra 2019, 1.-2. a 15.-16. októbra 2020, na vyhlásenia ministrov zahraničných vecí EÚ z 15. mája 2020 a zo 14. augusta 2020 o situácii vo východnom Stredozemí, na výsledok neformálneho zasadnutia ministrov zahraničných vecí EÚ (Gymnich) z 28. augusta 2020 a na všetky predchádzajúce príslušné závery Rady a Európskej rady,
- so zreteľom na vyhlásenie UNESCO o chráme Hagia Sofía, Istanbul z 10. júla 2020,
 - so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 22. marca 2021 o aktuálnom stave politických, hospodárskych a obchodných vzťahov medzi EÚ a Tureckom (JOIN(2021)0008),
 - so zreteľom na správu komisárky Rady Európy pre ľudské práva z 19. februára 2020 po jej návšteve Turecka 1. - 5. júla 2019,
 - so zreteľom na príslušné rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN o Cypre, najmä na rezolúciu 550 (1984) a rezolúciu 789 (1992),
 - so zreteľom na vyhlásenie EÚ a Turecka z 18. marca 2016,
 - so zreteľom na oznámenie Komisie z 30. apríla 2020 o štvrtej výročnej správe o nástroji pre utečencov v Turecku (COM(2020)0162),
 - so zreteľom na svetový rebríček slobody tlače za rok 2020, ktorý uverejňuje organizácia Reportéri bez hraníc a v ktorom je Turecko spomedzi 180 krajín na 154. mieste, a na správu Bertelsmannovho indexu transformácie o Turecku za rok 2020,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 15. apríla 2015 o 100. výročí genocídy Arménov¹,
 - so zreteľom na stanoviská Benátskej komisie Rady Európy, najmä stanoviská z 10. - 11. marca 2017 k pozmeňujúcim návrhom k ústave, ktoré prijalo Veľké národné zhromaždenie 21. januára 2017, ktoré sa majú predložiť na schválenie v národnom referende 16. apríla 2017, o opatreniach ustanovených v nedávnych mimoriadnych zákonných dekrétach týkajúcich sa slobody médií a o povinnostiach, právomociach a fungovaní trestno-mierového sudcovstva, stanoviská zo 6. - 7. októbra 2017 k ustanoveniam zákonného dekrétu č. 674 z 1. septembra 2016 o výkone miestnej demokracie, z 9. - 10. decembra 2016 k mimoriadnym zákonným dekrétom č. 667 - 676, ktoré boli prijaté po neúspešnom prevrate z 15. júla 2016, a zo 14. - 15. októbra 2016 o pozastavení platnosti druhého odseku článku 83 ústavy (parlamentná nedotknuteľnosť),
 - so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Turecku, najmä na uznesenie z 13. marca 2019 o správe Komisie o Turecku² za rok 2018, z 19. septembra 2019 o situácii v Turecku, najmä o pozbavení zvolených starostov úradu³, z 24. októbra 2019 o tureckej vojenskej operácii v severovýchodnej Sýrii a jej dôsledkoch⁴, zo 17. septembra 2020 o príprave mimoriadneho samitu Európskej rady zameraného na nebezpečnú eskaláciu

¹ Ú. v. EÚ C 328, 6.9.2016, s. 2.

² Ú. v. EÚ C 23, 21.1.2021, s. 58.

³ Prijaté texty, P9_TA(2019)0017.

⁴ Prijaté texty, P9_TA(2019)0049.

napätia a úlohu Turecka vo východnom Stredozemí¹ a z 26. novembra 2020 o eskalácii napätia vo Varoši po protiprávnom konaní Turecka a o naliehavej potrebe obnovenia rozhovorov²,

- so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na stanovisko Výboru pre petície,
 - so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci (A9-0153/2021),
- A. keďže Turecko je s EÚ prepojené na základe dohody o pridružení od roku 1964³ a v roku 1995 bola založená colná únia; keďže Európska rada v decembri 1999 udelila Turecku status kandidátskej krajiny a prístupové rokovania sa začali v roku 2005; keďže od roku 1999 Turecko má najambicióznejší a obojstranne najnáročnejší model vzťahov, ktorý môže EÚ ponúknuť tretej krajine, t. j. status krajiny kandidujúcej na to, aby sa stala členom EÚ; keďže sa očakáva, že Turecko ako kandidátska krajina a ako dôležitý partner EÚ bude rešpektovať a dodržiavať kodanské kritériá a spĺňať najvyššie normy demokracie, dodržiavania ľudských práv a zásad právneho štátu vrátane dodržiavania medzinárodných dohovorov, ku ktorým pristúpila EÚ; keďže to predpokladá, že v rámci napredujúceho prístupového procesu je potrebné skutočne sa zaviazat' k reformám požadovaným v rámci rôznych kapitol, ktoré sú otvorené, a preto je potrebné postupne sa zosúladať s *acquis* Únie a približovať sa vo všetkých aspektoch k hodnotám, záujmom, normám a politikám EÚ; keďže byť kandidátskou krajinou si vyžaduje udržiavať a zachovávať dobré susedské vzťahy s EÚ a jej členskými štátmi bez rozdielu; keďže Turecko ako kandidátska krajina a v rámci prístupového procesu uskutočnilo sériu dôležitých reforiem, ktoré určité obdobie živili nádej na dosiahnutie členstva v EÚ; keďže počas všetkých týchto rokov EÚ výrazne podporovala prístupový proces, a to politicky aj finančne;
- B. keďže dodržiavanie zásad právneho štátu a medzinárodného práva, predovšetkým vrátane deľby moci a boj proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti, slobody združovania a pokojného protestu, slobody prejavu a práv národnostných menšín, je kľúčovým predpokladom dobrých vzťahov medzi EÚ a Tureckom,
- C. keďže z analýzy správ Komisie o Turecku od roku 2014, a najmä správ za roky 2019 a 2020, vyplýva, že turecká vláda sa čoraz viac a rýchlejšie vzdáľuje od hodnôt EÚ a jej normatívneho rámca, v rozpore s tým čo by sa očakávalo od kandidátskej krajiny, a to nielen zhoršením situácie v oblasti demokracie na domácej scéne, ale aj agresívnou zahraničnou politikou vrátane nezákonných krokov proti členským štátom EÚ; konštatuje, že v týchto správach sa uvádza, že Turecko nevykonalo odporúčania z predchádzajúcich správ, poukazuje sa na nedostatočné odhodlanie tureckej strany a spochybňuje sa želanie Turecka vstúpiť do EÚ; keďže obavy a kritické hodnotenie všeobecného zhoršenia situácie v Turecku zdieľajú aj ďalšie príslušné inštitúcie ako Rada Európy a medzinárodné organizácie pre ľudské práva; keďže sa to odráža aj v rastúcom počte prípadov a zásadných rozsudkov ESLP; keďže vplyv tohto zhoršenia situácie je možné pozorovať v troch hlavných oblastiach: zhoršovanie právneho štátu a základných práv, inštitucionálny rámec a súvisiace reformy a zahraničná politika, ktorá

¹ Prijaté texty, P9_TA(2020)0230.

² Prijaté texty, P9_TA(2020)0332.

³ Dohoda z 12. septembra 1963 o pridružení medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom a Tureckom (Ú. v. ES L 361, 31.12.1977, s. 29).

je čoraz konfliktnejšia a vzrastá v rámci nej sklon používať namiesto dialógu a diplomacie vojenské prostriedky; keďže vo všetkých týchto troch oblastiach existuje jasný odklon od noriem, politik a záujmov EÚ;

- D. keďže v predchádzajúcej výročnej správe Európsky parlament zdôraznil svoje znepokojenie nad vývojom v Turecku a vážnym zhoršením situácie a požiadal Turecko, aby sa zdržalo akýchkoľvek krokov, ktoré by narušili zvrchovanosť a zvrchované práva členských štátov EÚ, ako aj akýchkoľvek provokácií, ktoré by narušili vyhliadky na konštruktívny a úprimný dialóg, a vyzval Komisiu a členské štáty, aby formálne pozastavili prístupové rokovania s Tureckom v súlade s rokovacím rámcom; keďže Európsky parlament je aj naďalej odhodlaný viesť demokratický a politický dialóg s Tureckom; keďže Európsky parlament opakovane vyzýval, aby sa otvorila kapitola 23 o súdnictve a základných právach a kapitola 24 o spravodlivosti, slobode a bezpečnosti, a to v čase, keď sa turecká vláda zaviazala vykonať závažné reformy; keďže Európsky parlament výrazne obmedzil predstupové finančné prostriedky pre Turecko vzhľadom na zhoršenie situácie v oblasti demokracie a neschopnosť dodržiavať zásady právneho štátu; keďže Komisia uviedla, že pokiaľ ide o finančné zdroje na programy v Turecku, EÚ v súčasnosti ponúka len minimálnu podporu občianskej spoločnosti a príslušným zainteresovaným stranám, ako sú novinári a obhajcovia ľudských práv;
- E. keďže napriek tomuto zásadnému postoju Európskeho parlamentu a všetkým súčasným okolnostiam Európska rada vo svojich záveroch z 1. - 2. októbra 2020 ponúkla Turecku v ďalšom úsilí o obnovenie našich vzťahov obnovený a široký pozitívny program za predpokladu, že pretrvá konštruktívne úsilie Turecka o zastavenie protiprávnych činností voči Grécku a Cypru, bude dochádzať k vzájomným ústupkom, k znižovaniu napätia a zastaveniu agresívneho správania pri ďalšom pokuse o obnovenie našich vzťahov; keďže v tých istých záveroch Európska rada zdôraznila, že v prípade obnovenia jednostranných opatrení alebo provokácií, ktoré sú v rozpore s medzinárodným právom zo strany Turecka, EÚ využije všetky nástroje a možnosti, ktoré má k dispozícii, a to aj v súlade s článkom 29 Zmluvy o Európskej únii a článkom 215 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, aby ochránila svoje záujmy, ako aj záujmy svojich členských štátov, a podľa potreby prijme rozhodnutia; keďže Turecko nedávno súhlasilo s obnovením prieskumných rozhovorov s Gréckom s cieľom zaoberať sa nedoriešenými otázkami, ktoré majú vplyv na vzťahy medzi Tureckom a Gréckom a ktoré sa týkajú zvrchovaných práv Grécka; keďže ide o pozitívny vývoj, ktorý by mohol znamenať začiatok nového obdobia dialógu a spolupráce medzi Tureckom a EÚ a jej členskými štátmi; keďže pozitívnejšie kroky a iniciatívy, a najmä skutočné opatrenia, nad rámec vyhlásení Turecka, by výrazne prispeli k obnovenému porozumeniu o budúcnosti bilaterálnych vzťahov; keďže za týchto okolností je dôležité podporovať budovanie dôvery a širší rozsah úvah o budúcnosti vzťahov medzi Tureckom a EÚ a umožniť diplomacii plniť aspirácie a očakávania týkajúce sa vzťahov medzi EÚ a Tureckom a zároveň zachovať vysoký stupeň ostražitosti a dialógu o situácii v oblasti ľudských práv v Turecku;

Všeobecné hodnotenie prístupového procesu

1. s vážnym znepokojením berie na vedomie, že hoci je Turecko kandidátskou krajinou, jeho vláda sa v posledných rokoch neustále a čoraz viac dištancuje od hodnôt a noriem EÚ; konštatuje, že okrem toho jednostranné kroky vo východnom Stredozemí, ako aj rázne a niekedy provokatívne vyhlásenia proti EÚ a jej členským štátom posunuli vzťahy medzi EÚ a Tureckom na historicky najnižšiu úroveň, keďže sa zhoršili do takej miery, že si vyžadujú, aby obe strany dôkladne prehodnotili súčasný stav týchto

vzťahov a ich rámca s cieľom obnoviť dialóg v kontexte vzájomnej dôvery a spolupráce a účinne riešiť základné príčiny súčasných konfliktov;

2. konštatuje, že chýbajúca politická vôľa Turecka uskutočniť reformy požadované v rámci prístupového procesu a jeho neschopnosť riešiť vážne obavy EÚ týkajúce sa právneho štátu a základných práv hlboko a negatívne ovplyvnili prístupový proces a jeho vyhliadky a viedli k tomu, že vzťahy medzi EÚ a Tureckom sa stávajú čoraz viac transakčnými a sú určované okolnosťami, ktoré sotva odrážajú pôvodný plánovaný formát postupného a progresívneho zosúladovania s vopred stanovenými kritériami; konštatuje, že v dôsledku toho sa v rámci prístupových rokovaní otvorilo len 16 z 35 kapitol a len jedna kapitola bola predbežne uzavretá; zdôrazňuje preto, že za súčasných okolností sa prístupové rokovania Turecka fakticky a nanešťastie zastavili;
3. je hlboko znepokojený tým, že v priebehu rokov sa nedostatočný pokrok v zblížovaní Turecka už zmenil na úplné stiahnutie, ktoré sa vyznačuje výraznými krokmi späť v troch hlavných oblastiach: i) zhoršenie situácie vo vzťahu k právnemu štátu a základným právam, ii) prijatie regresívnych inštitucionálnych reforiem a iii) presadzovanie konfrontačnej a nepriateľskej zahraničnej politiky, a to aj voči EÚ a jej členským štátom, najmä voči Grécku a Cypru; je ďalej znepokojený skutočnosťou, že tento ústup čoraz viac sprevádza výslovná a niekedy agresívna argumentácia proti EÚ, a to zo strany štátnych predstaviteľov na vysokej úrovni vrátane prezidenta, ktorá je v krajine zosilnená provládnyimi médiami; v tejto súvislosti vyzýva Turecko, aby prehodnotilo a dôveryhodne preukázalo úprimnosť svojho odhodlania dosiahnuť užšie vzťahy a zosúladenie a zblížovanie s EÚ, čo je nevyhnutnou súčasťou životaschopnosti celého prístupového procesu;
4. zdôrazňuje, že žiadny stimul, ktorý by EÚ mohla ponúknuť, nikdy nemôže nahradiť takú potrebnú politickú vôľu v Turecku, aby zabezpečilo rešpektovanie demokracie, zásad právneho štátu a základných práv a následne sa stalo členom EÚ; pripomína, že prístupový proces je proces založený na zásluhách, podmienený objektívnym pokrokom a hmatateľným záväzkom voči kodanským kritériám, dobrými susedskými vzťahmi s členskými štátmi EÚ a hodnotám EÚ; berie na vedomie pretrvávajúcu stratégiu otvorenosti a dobrej vôle, ktorú EÚ prijala a ktorá sa neskôr prejavila v obnovenom pozitívnom programe, ktorý Európska rada ponúkla v októbri 2020; ďalej berie na vedomie prebiehajúce diplomatické úsilie EÚ zamerané na obnovenie kapacity skutočného a účinného dialógu s Tureckom;
5. uznáva, že chýbajúce výsledky v čoraz viac stagnujúcom procese pristúpenia prispeli k únave pociťovanej na oboch stranách a k postupnej strate záujmu tureckých orgánov a k čoraz väčšiemu ignorovaniu výsledkov Komisiou vykonávaného postupu monitorovania pokroku a uznesení Európskeho parlamentu z ich strany; v tejto súvislosti pripomína, že Rada naďalej blokovala otvorenie kapitoly 23 o súdnictve a základných právach a kapitoly 24 o spravodlivosti, slobode a bezpečnosti, a to v čase, keď sa turecká vláda zaviazala vykonať závažné reformy; zdôrazňuje však, že blokovanie zo strany Rady nemôže byť ospravedlnením pre zhoršenie situácie v posledných rokoch; zastáva názor, že prístupový proces sa stal samoučelným;
6. vyjadruje poľutovanie nad tým, že od poslednej správy Európskeho parlamentu sa situácia ani zďaleka nezlepšila, ba naopak, ešte viac sa zhoršila, pokiaľ ide o domácu, inštitucionálnu a zahraničnú politiku; preto dôrazne trvá na tom, ak súčasný negatívny trend nebude naliehavo a dôsledne zvrátený, že by Komisia v súlade s rokovacím rámcom z októbra 2005 mala odporučiť formálne pozastavenie prístupových rokovaní s

Tureckom, aby obe strany realistickým spôsobom a prostredníctvom štruktúrovaného a komplexného dialógu na vysokej úrovni preskúmali vhodnosť súčasného rámca a jeho schopnosť fungovať alebo v prípade potreby preskúmali možné nové modely budúcich vzťahov; uznáva, že rokovania by sa v každom prípade mali viesť bona fide a nemali by sa zmariť ani zvrátiť iba na základe kultúrnych alebo náboženských dôvodov;

7. vyjadruje poľutovanie nad súčasným nedostatkom porozumenia medzi EÚ a Tureckom, ale opätovne potvrdzuje svoje pevné presvedčenie, že Turecko je krajinou strategického významu z politického, hospodárskeho a zahraničnopolitického hľadiska, partnerom, ktorý je kľúčovým pre stabilitu širšieho regiónu, a spojencom, s ktorým chce EÚ naviazať čo najlepšie vzťahy, a to aj v rámci NATO, a s cieľom vytvoriť stabilné a bezpečné prostredie vo východnom Stredozemí založené na dobrom dialógu, záväzku, rešpekte a vzájomnej dôvere; opätovne potvrdzuje svoj záujem o strategické zosúladenie a konštruktívnu spoluprácu založenú na spoločných hodnotách a záujmoch v oblastiach, ako sú zahraničná politika a bezpečnosť, hospodárstvo, obchod, migrácia, zmena klímy a digitalizácia; vyjadruje sklamanie nad tým, že všetky tieto vyhliadky pozitívneho vzťahu marí súčasná politika vedenia Turecka, a to aj v dôsledku destabilizačného postoja Turecka v regióne a jeho jednostranných krokov v rozpore s medzinárodným právom;
8. vyjadruje svoju vôľu posilniť a prehĺbiť vzájomné poznanie a porozumenie medzi tureckou spoločnosťou a spoločnosťami členských štátov EÚ, podporovať kultúrny rast, spoločensko-kultúrne výmeny a bojovať proti všetkým prejavom sociálnych, náboženských, etnických alebo kultúrnych predsudkov a intolerancie; dôrazne opakuje, že Európska únia a jej členské štáty sú v prvom rade priateľmi a partnermi Turecka a obyvateľov Turecka, s ktorými má Európa spoločné hlboké obchodné, kultúrne a historické väzby; vyjadruje svoj plný záväzok naďalej podporovať nezávislú občiansku spoločnosť Turecka za akýchkoľvek okolností a rámca vzťahov, ktoré môže priniesť budúcnosť; domnieva sa však, že prístupový proces je stále najsilnejším nástrojom na vyvíjanie normatívneho tlaku na tureckú vládu a konštruktívneho dialógu s ňou a že je aj najlepším rámcom na udržanie demokratických a proeurópskych ambícií tureckej spoločnosti a na podporu zblížovania s EÚ a jej členskými štátmi, pokiaľ ide o politiky a normy vrátane základných práv a demokratických hodnôt; zdôrazňuje, že čisto transakčný vzťah sotva prispeje k pokroku Turecka smerom k demokratickejšiemu modelu a že tento model bude vyžadovať politickú vôľu na najvyššej politickej úrovni;
9. v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť, súbežne so schopnosťou dialógu na inštitucionálnej úrovni, úzke fungujúce väzby s tureckou spoločnosťou; preto naliehavo vyzýva Komisiu a Európsku službu pre vonkajšiu činnosť (ESVČ), aby uprednostnili dynamickú občiansku spoločnosť v Turecku a jej úsilie o demokraciu a aby naďalej podporovali turecké organizácie občianskej spoločnosti prostredníctvom príslušných finančných nástrojov vrátane nástroja predvstupovej pomoci (IPA), keďže tieto organizácie by mohli prispieť k vytvoreniu politickej vôle potrebnej na vybudovanie pevných základov pre proces integrácie do EÚ; v tejto súvislosti opakuje svoju požiadavku, aby financovanie politických reforiem v Turecku z nástroja IPA riadila EÚ a aby sa naďalej zameriavalo na posilňovanie dialógu a poskytovanie podpory občianskej spoločnosti, neštátnym subjektom a medzilidským kontaktom, pokiaľ krajina nedosahuje pokrok v oblasti demokracie, právneho štátu a ľudských práv; podporuje nový a okamžitý konštruktívny mechanizmus dialógu s tureckou občianskou spoločnosťou s cieľom budovať vzájomnú dôveru a udržať demokratické a proeurópske ambície tureckej spoločnosti a podporovať výmeny, ktoré by sa mali zameriavať najmä na demokratizáciu, ľudské práva, právny štát, dobrú správu vecí verejných, udržateľný

rozvoj, zelenú a digitálnu transformáciu, pričom sa spolieha na primerané financovanie EÚ na dosiahnutie efektívnych výsledkov; žiada Komisiu a ESVČ, aby naďalej podporovali mladých ľudí v Turecku prostredníctvom príslušných finančných nástrojov a rozšírením účasti na programe Erasmus+ a štipendií Jean Monnet, s cieľom podporovať okrem iného spoluprácu v oblasti výskumu a spoločný boj proti zmene klímy, ochranu životného prostredia a posilnenie postavenia žien v spoločnosti a podnikaní;

Právny štát a základné práva

10. je hlboko znepokojený vážnym zhoršením situácie v oblasti základných slobôd, ktoré odhaľuje zúfalú situáciu v oblasti ľudských práv v Turecku a pokračujúce narušanie demokracie a právneho štátu, v rozpore s kodanskými kritériami;
11. domnieva sa, že kľúčovú oblasť základných práv a slobôd, ktorá je jadrom prístupového procesu, nemožno oddeliť a izolovať od celkových vzťahov a že zostáva hlavnou prekážkou pokroku v rámci akéhokoľvek pozitívneho programu, ktorý by sa mohol ponúknuť Turecku a ktorý by mal byť podmienený aj úplným dodržiavaním medzinárodného práva a základnej zásady dobrých susedských vzťahov a regionálnej spolupráce;
12. zdôrazňuje, že k zhoršovaniu základných slobôd v Turecku dochádzalo už pred obdobím výnimočného stavu vyhláseného po pokuse o prevrat v roku 2016, ktorý znovu dôrazne odsudzuje; domnieva sa, že mimoriadne opatrenia možno odôvodniť za výnimočných okolností, ako je napríklad pokus o štátny prevrat, musia však byť primerané a musia byť obmedzené z hľadiska času a rozsahu; s hlbokým znepokojením konštatuje, že napriek formálnemu zrušeniu výnimočného stavu v júli 2018 bolo do právnych predpisov začlenených množstvo právnych ustanovení a reštriktívnych prvkov výnimočného stavu, a že preto vplyv výnimočného stavu na demokraciu a základné práva sa aj naďalej výrazne prejavuje, a to napriek existenčnej hrozbe, ktorá už dávno a našťastie zmizla;
13. vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že táto represívna forma vládnutia sa už stala zámernou, neprestajnou a systematickou štátnou politikou, ktorá sa vzťahuje na všetky kritické činnosti, ako je mierový politický aktivizmus v otázkach, ktoré sa týkajú Kurdov a alevitov, pokojné protesty a demonštrácie bývalých pracovníkov z verejného sektora a aktivistov za práva žien, práva LGBTI, ako aj obetí výnimočného stavu, alebo dokonca na udalosti, ktoré sa odohrali pred pokusom o prevrat, ako sú napríklad protesty v parku Gezi;
14. vyjadruje poľutovanie nad tým, že súčasné príliš široké protiteroristické ustanovenia a zneužívanie protiteroristických opatrení sa stali základom tejto štátnej politiky potlačania ľudských práv a akéhokoľvek kritického hlasu v krajine so spoluúčasťou súdnictva, ktoré nie je schopné alebo ochotné zasiahnuť v prípade akéhokoľvek zneužívania ústavného poriadku; vyjadruje poľutovanie nad tým, že táto široká koncepcia terorizmu je v rozpore so základnou zásadou individuálnej zodpovednosti, keďže sa využívajú kolektívne všeobecné obvinenia; s veľkým znepokojením berie na vedomie pokračujúce masové väznenie ľudí vrátane novinárov, obhajcov ľudských práv a politických oponentov, ktorí boli odsúdení alebo zadržaní vo vyšetrovacej väzbe pre obvinenia súvisiace s terorizmom, najmä za údajné členstvo v teroristickej organizácii, na základe nedostatočných dôkazov; vyjadruje hlboké znepokojenie nad tým, že ako sa konštatovalo pri prijatí všeobecného pravidelného preskúmania, turecké orgány nemajú

žiadne plány na ďalšiu revíziu protiteroristického zákona; preto naliehavo vyzýva Turecko, aby zosúladiť svoje protiteroristické právne predpisy s medzinárodnými normami s cieľom zabezpečiť účinnú ochranu základných práv a slobôd a proporcionalitu a rovnosť pred zákonom; uznáva, že Turecko má legitímne bezpečnostné obavy a právo bojovať proti terorizmu; zdôrazňuje však, že to musí robiť v súlade so zásadami právneho štátu, s ľudskými právami a so základnými slobodami; opakovane a jednoznačne odsudzuje násilné teroristické útoky Strany kurdských pracujúcich (PKK), ktorá je od roku 2002 na zozname teroristických organizácií EÚ; vyjadruje úprimnú sústrasť tureckej verejnosti, a najmä rodinám 13 tureckých občanov zabitých pri teroristickom útoku v meste Gara v Iraku vo februári 2021;

15. vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že v rámci tureckých protiteroristických ustanovení a opatrení sa zachovalo množstvo núdzových obmedzení, a preto pretrvávajú ich nepriaznivé účinky na ľudské práva a základné slobody, a to aj obmedzením záruk riadneho procesu, predĺžením trvania vyšetrovacej väzby a umožnením pokračujúceho prepúšťania verejných činiteľov z dôvodu pokračovania údajných väzieb na teroristické organizácie;
16. je veľmi znepokojený tým, že rasistické pravicové extrémistické hnutie Ülkücü, známe ako „Siví vlci“, ktoré je úzko prepojené so stranou vládnej koalície MHP (Strana národného hnutia) sa šíri v samotnom Turecku, ale aj v zahraničí v členských štátoch EÚ; vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby preskúmali možnosť doplniť hnutie Siví vlci do zoznamu teroristov EÚ a zakázať ich združenia a organizácie v krajinách EÚ, aby dôkladne monitorovali ich činnosti a bojovali proti ich vplyvu, ktorý je obzvlášť hrozivý pre občanov s kurdským, arménskym alebo gréckym pôvodom a kohokoľvek, koho považujú za protivníka;
17. domnieva sa, že narušanie právneho štátu a systémový nedostatok nezávislosti súdництва sú aj naďalej jednými z najnaliehavejších a najznepokojujúcejších problémov; odsudzuje zvýšenú kontrolu zo strany výkonnej moci a politický tlak, ktorý ovplyvňuje prácu sudcov, prokurátorov, právnikov a advokátskych komôr; je hlboko znepokojený nad zhoršujúcimi sa štrukturálnymi problémami v oblasti nedostatočnej inštitucionálnej nezávislosti súdництва od výkonnej moci; poukazuje na to, že nedostatočná nezávislosť súdництва v spojení s odrádzajúcim účinkom hromadného prepúšťania zo strany vlády v posledných rokoch predstavujú vážne ohrozenie právneho štátu a oslabujú schopnosť súdництва ako celku poskytovať účinný prostriedok nápravy v prípadoch porušovania ľudských práv, a to pokiaľ ide o opatrenia prijaté počas výnimočného stavu, ako aj vo všeobecnosti; s poľutovaním konštatuje, že v tejto súvislosti stratégia reformy súdництва a tri nasledujúce legislatívne balíčky nebudú schopné dosiahnuť stanovené ciele, najmä ak sa nepremietnu do skutočných zmien správania prokurátorov a ak súdne rozhodnutia budú naďalej v rozpore s medzinárodnými normami; zdôrazňuje, že je naliehavo potrebná dôkladná reforma zákonodarnej a súdnej zložky moci, aby bolo možné v primeranom čase zlepšiť prístup k systému súdництва, posilniť jeho účinnosť a zabezpečiť lepšiu ochranu práva na súdny proces;
18. odsudzuje prepustenie, hromadné preradenie a nútené odvolanie približne 30 % tureckých sudcov a prokurátorov, čo spôsobuje znepokojujúcu mieru zastrašovania, autocenzúry a pokles celkovej kvality súdnych rozhodnutí; pripomína, že akékoľvek prepúšťanie a vymenovanie v rámci súdництва by malo podliehať mimoriadne prísnej kontrole, že v prípade výkonnej moci by mal platiť zákaz zasahovania do súdництва alebo pokusov vyvíjať vplyv na súdništvo a že pri vymenúvaní sudcov sa musia dodržiavať zásady nezávislosti a nestrannosti; vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že

pri prijímaní výsledku všeobecného pravidelného preskúmania v októbri 2020 Turecko odmietlo prijať odporúčania na zavedenie zmeny ústavy v tom smere, aby sa rada sudcov a prokurátorov (Hâkimler ve Savcılar Kurulu – HSK) stala nezávislou od výkonnej moci; vyzýva na riešenie nedostatkov v štruktúre a postupe výberu členov rady HSK s cieľom zabezpečiť jej nezávislosť a skončiť s jej svojvoľnými rozhodnutiami;

19. je hlboko znepokojený nad situáciou právnikov v Turecku, keďže za posledné roky boli a naďalej sú stovky z nich vystavení obťažovaniu, zatýkaniu, stíhaniu a odsúdeniu v súvislosti so zastupovaním svojich klientov; súhlasí s obavami zdôraznenými v stanovisku Benátskej komisie prijatom v októbri 2020 k zmenám zákona o právnikoch z roku 1969 prijatým v júli 2020, najmä pokiaľ ide o vytvorenie viacerých advokátskych združení v tom istom meste; zdôrazňuje, že to povedie k ďalšej politizácii právnického povolania, čoho výsledkom bude nezlučiteľnosť s požiadavkou nestrannosti právnického povolania a ohrozenie nezávislosti právnikov; zastáva názor, že táto právna reforma môže byť ďalšou ranou pre fungovanie súdnictva a pokusom o obmedzenie moci existujúcich advokátskych združení a odstránenie zostávajúcich kritických hlasov; naliehavo vyzýva turecké orgány, aby rešpektovali nezávislosť právnikov a umožnili im slobodne vykonávať ich prácu v súlade s medzinárodnými normami v oblasti ľudských práv; žiada okamžité a bezpodmienečné prepustenie všetkých právnikov, ktorí sú zadržávaní výhradne za výkon právnického povolania;
20. vyjadruje poľutovanie nad smrťou právničky Ebru Timtikovej po 238 dňoch hladovky v snahe dosiahnuť spravodlivý proces po jej odsúdení za údajné členstvo v teroristickej organizácii a v čase, keď prebiehalo konanie o jej odvolaní na kasačnom súde; pripomína, že ide o štvrtého väzňa, ktorý tento rok zomrel v dôsledku hladovky v snahe dosiahnuť spravodlivý proces, a to po smrti Heliny Bölekovej a Íbrahima Gökçeka, dvoch hudobníkov zo skupiny Grup Yorum, a Mustafu Koçaka; očakáva, že prebiehajúci proces proti trom policajtom obvineným zo zabitia kurdskeho právnikovi v oblasti ľudských práv Tahira Elçiho konečne odhalí všetky okolnosti jeho smrti a vnesie do jeho prípadu spravodlivosť;
21. je hlboko znepokojený tým, že turecké súdnictvo a turecká vláda ignorujú rozhodnutia ESĽP, a čoraz častejším nedodržiavaním rozsudkov ústavného súdu zo strany nižších súdov; uznáva, že sa vyskytli prípady, keď turecké súdnictvo po rozhodnutí ESĽP uskutočnilo nové súdne konania s väzňami; s poľutovaním však konštatuje, že tieto nové súdne konania často nespĺňajú medzinárodne uznávané normy pre spravodlivý proces, ako napríklad v prípade İlhana Samiho Çomaka; vyzýva Turecko, aby zabezpečilo plnohodnotné rešpektovanie EDĽP a dodržiavanie príslušných rozsudkov a iných rozhodnutí ESĽP, ako aj spoluprácu s Radou Európy s cieľom posilniť právny štát, demokraciu a základné práva; dúfa, že ESĽP bude môcť uprednostniť a urýchliť vydanie rozsudkov v mnohých tureckých veciach vedených na tomto súde vrátane veci týkajúcej sa novinára Hanima Büşru Erdala; víta nedávny rozsudok ESĽP v prípade významného spisovateľa Ahmeta Altana, ktorý prebiehal od roku 2017 a v ktorom sa rozhodlo, že došlo okrem iného k porušovaniu jeho práv na slobodu a bezpečnosť a slobodu prejavu; víta jeho následné prepustenie z väzenia po tom, ako turecký kasačný súd zrušil rozsudok proti nemu, a opätovne vyzýva príslušné turecké orgány, aby urýchlili vykonať všetky ostatné rozsudky ESĽP; konštatuje, že turecké súdnictvo tiež nerešpektuje rozhodnutia prijaté mechanizmami OSN, ako sú výbor OSN pre ľudské práva a pracovná skupina pre svojvoľné zadržávanie;
22. vyjadruje hlboké poľutovanie nad podmienkami väzby francúzskeho štátneho

príslušníka Fabiena Azoulaya zatknutého a odsúdeného v Turecku, ktorý je viac ako štyri roky väznený, najnovšie vo väzení Giresun, kde je vystavený fyzickému násiliu a opakovanému zlému zaobchádzaniu, ako aj pokusom prinútiť ho, aby prestúpil na islam; dôrazne odsudzuje homofóbne a antisemitské motívy tohto zlého zaobchádzania; naliehavo vyzýva turecké orgány, aby bezodkladne prijali všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie jeho ochrany a presunu do jeho domovskej krajiny;

23. vyjadruje poľutovanie nad nedostatkom účinných prostriedkov nápravy v prípade rozsiahleho prepúšťania, ktoré sa týka mnohých osôb, medzi ktorými je viac ako 152 000 štátnych zamestnancov vrátane učiteľov, lekárov, akademikov, právnikov, sudcov a prokurátorov, ktorí boli prepustení a bolo im natrvalo zakázané pracovať vo verejnom sektore alebo dokonca v ich profesii celkovo; zdôrazňuje, že mnohé z týchto prípadov prepustení majú naďalej ničivé účinky na prepustené osoby, ako aj na ich rodiny vrátane trvalej sociálnej a profesijnej stigmy; má vážne pochybnosti o fungovaní Komisie pre vyšetrovanie opatrení prijatých počas výnimočného stavu (CoSEM) ako vnútorného prostriedku nápravy z dôvodu jej nedostatočnej nezávislosti, nestrannosti a efektívnosti; konštatuje, že svojvoľné rušenia cestovných pasov, napriek niektorým postupným zlepšeniam, zostávajú vážnym neopodstatneným obmedzením slobody pohybu dotknutých osôb; vyzýva turecké orgány, aby rešpektovali právo na obhajobu osôb, ktoré boli prepustené, a aby zabezpečili postup posudzovania v súlade s medzinárodnými normami;
24. Je zhrozený vyhláseniami najvyšších predstaviteľov výkonnej moci a vládnej koalície o možnom obnovení trestu smrti, ktorý Turecko zrušilo v roku 2004; varuje, že takýto poľutovaniahodný krok by bol nielen v rozpore s existujúcimi medzinárodnými záväzkami Turecka, ale bol by nezlučiteľný s procesom pristúpenia k EÚ;
25. opätovne zdôrazňuje význam slobody a nezávislosti médií ako jednej zo základných hodnôt EÚ a základného kameňa akejkoľvek demokracie; vyjadruje vážne znepokojenie nad neprimeranými a svojvoľnými opatreniami obmedzujúcimi slobodu prejavu, slobodu médií a prístup k informáciám v Turecku, kde sa často zneužívajú protiteroristické právne predpisy s cieľom tlačiť kritiku, uprostred ťaživého nedostatku plurality médií; naliehavo vyzýva Turecko, aby prioritne zaručilo slobodu médií a slobodu prejavu na platformách sociálnych médií, a to aj reformou článku 299 trestného zákona (o urážke prezidenta), ktorý sa neustále zneužíva na prenasledovanie spisovateľov, reportérov, publicistov a redaktorov, a aby okamžite prepustilo a oslobodilo všetkých nezákonne zadržovaných novinárov, spisovateľov, zamestnancov médií a používateľov sociálnych médií za výkon ich povolania a občianskych práv; konštatuje, že aj keď sa za posledný rok počet novinárov vo väzení znížil zo 160 na viac ako 70, tento počet je naďalej veľmi vysoký a naďalej vyvoláva vážne obavy a že ľudia sú často väznení z nepodstatných dôvodov; vyzýva turecké orgány, aby preukazovali nulovú toleranciu voči všetkým prípadom fyzického a verbálneho zneužívania alebo ohrozovania novinárov a aby umožnili opätovné otvorenie médií, ktoré svojvoľne zatvorili; je hlboko znepokojený rozhodnutím provinčného súdu v Istanbule z 20. októbra 2020 zrušiť predchádzajúce oslobodenie a znovu súdiť zástupcu Turecka organizácie Reportéri bez hraníc Erola Önderoğlua, obhajcu ľudských práv Şebnema Korura Fincancıho a spisovateľa a novinára Ahmeta Nesina, ktorí sú obvinení z niekoľkých trestných činov vrátane šírenia teroristickej propagandy z dôvodu ich účasti na kampani solidarity s novinami a hrozí im väzenie až do 14,5 roka;
26. vyjadruje znepokojenie nad tým, aký negatívny vplyv bude mať zákon o úprave internetových publikácií a boji proti trestnej činnosti páchanej prostredníctvom týchto

publikácií z júla 2020 na slobodu prejavu, keďže ukladá poskytovateľom sociálnych médií nové drakonické povinnosti, dáva vláde rozsiahle právomoci v oblasti cenzúry obsahu na internete a poskytuje ďalšie dôvody na stíhanie používateľov sociálnych médií; berie na vedomie zrušenie zákazu Wikipédie, ale zdôrazňuje, že naďalej je blokovaných viac ako 400 000 webových stránok a naďalej platí niekoľko obmedzení v oblasti používania sociálnych médií;

27. vyjadruje hlboké znepokojenie nad nedostatočnou nezávislosťou a nestrannosťou verejných subjektov, ako je Najvyššia rozhlasová a televízna rada (RTÜK) a Agentúra pre tlačovú reklamu (BİK), ktoré sú používané ako nástroj na svojvoľné pozastavenie, zakázanie a pokutovanie médií považovaných za kritické k vláde alebo finančný nátlak na ne, čo umožňuje takmer úplnú kontrolu masovokomunikačných prostriedkov; vyjadruje poľutovanie nad zrušením viac ako 700 novinárskych preukazov prezidentským riaditeľstvom pre komunikáciu v roku 2019 a nad ťažkosťami, s ktorými sa stretávajú miestni a medzinárodní novinári pri vykonávaní svojej práce;
28. chváli existenciu dynamickej, pluralitnej, angažovanej a heterogénnej občianskej spoločnosti v Turecku napriek masívnemu politickému zasahovaniu, keďže táto predstavuje jednu z mála zostávajúcich možností kontroly tureckej vlády a má potenciál pomôcť krajine čeliť jej hlbokým politickým a sociálnym výzvam; je hlboko znepokojený ďalším zhoršením situácie, ktoré má vplyv na slobodu zhromažďovania a združovania, a odsudzuje svojvoľné zatváranie organizácií občianskej spoločnosti vrátane popredných ľudskoprávných mimovládnych organizácií a médií; v tejto súvislosti odsudzuje nový zákon o prevencii financovania šírenia zbraní hromadného ničenia z decembra 2020, ktorým sa tureckému ministerstvu vnútra a prezidentovi udeľuje rozsiahla právomoc obmedziť činnosti mimovládnych organizácií, obchodných partnerstiev, nezávislých skupín a združení a ktorý je zrejme zameraný na ďalšie limitovanie, obmedzovanie a kontrolu občianskej spoločnosti; dôrazne podporuje výzvu niekoľkých osobitných zástupcov OSN adresovanú tureckej vláde, aby preskúmali tieto právne predpisy s cieľom zabezpečiť dodržiavanie medzinárodných záväzkov Turecka v oblasti ľudských práv; vyzýva Turecko, aby kritické alebo nesúhlasné hlasy vrátane obhajcov ľudských práv, akademikov a novinárov považovalo za hodnotných prispievateľov k sociálnemu dialógu a nie za destabilizačné sily;
29. vyjadruje poľutovanie nad rozsiahlym zhoršením akademickej slobody v Turecku, najmä pokračujúcim porušovaním práv tzv. akademikov za mier napriek rozhodnutiu ústavného súdu z júla 2019, ako aj nad zmenami zákona o tureckej rade pre vysokoškolské vzdelávanie, ktorými sa k reštriktívnym opatreniam, ktoré už nadobudli účinnosť, pridávajú ďalšie;
30. odsudzuje násilné potlačenie protestov zo strany tureckých orgánov v súvislosti s vymenovaním rektora Bosporskej univerzity vládou; je zhrozený masovým zadržiavaním študentov, nadmerným používaním sily zo strany polície pri pokojných demonštráciách, rozhodnutím guvernéra Istanbulu selektívne zakázať všetky druhy stretnutí a demonštrácií v okolí univerzity, zobrazovaním demonštrantov, konkrétne študentov, absolventov a akademikov, ako teroristov a zameriavaním sa na LGBTI skupiny; vyzýva Turecko, aby stiahlo obvinenia a prepustilo tých, ktorí sú svojvoľne zadržiavaní za uplatňovanie svojho práva na pokojné zhromažďovanie;
31. vyzýva Turecko, aby sa zdržalo zadržiavania a stíhania novinárov a obhajcov ľudských práv ako prostriedku na zastrašovanie novinárov a obhajcov ľudských práv alebo na ich odrádzanie od slobodného podávania správ o otázkach ľudských práv; naliehavo vyzýva

Turecko, aby urýchlene a nezávisle vyšetrilo oznámené prípady zastrášovania a obťažovania obhajcov ľudských práv, novinárov, akademikov a aktivistov občianskej spoločnosti a aby vyvodilo zodpovednosť voči osobám zodpovedným za takéto zneužívanie;

32. je hlboko znepokojený neustálymi útokmi a tlakom na opozičné strany v Turecku vrátane odsúdenia členov opozície alebo zneužívania finančných zdrojov a administratívnych právomocí štátu úradujúcou vládou, čo ohrozuje riadne fungovanie demokratického systému; vyzýva hlavné turecké strany, aby pokračovali v demokratickom a parlamentnom úsilí pri presadzovaní európskej cesty pre Turecko v rámci zákonov a ústavy Turecka;
33. s veľkým znepokojením berie na vedomie spôsob, akým sa turecké orgány osobitne a nepretržite zacieľujú na Ľudovú demokratickú stranu (HDP) vrátane jej mládežníckych organizácií; dôrazne odsudzuje obžalobu, ktorú podal prokurátor tureckého kasačného súdu na ústavnom súde, ktorou sa domáha rozpustenia HDP a politického zákazu pre viac ako 600 členov HDP; zdôrazňuje, že okrem toho, že ide o vážnu politickú chybu v strednodobom horizonte, predstavuje to nezvratný úder voči pluralizmu a demokratickým princípom, v dôsledku čoho zostanú milióny voličov v Turecku bez zastúpenia; dôrazne odsudzuje od novembra 2016 pretrvávajúce zadržiavanie bývalých spolupredsedom HDP Figen Yüksekdağovej a Selahattina Demirtaşa, vodcu opozície a bývalého kandidáta na prezidenta; pripomína rozsudok ESLP vo veci Demirtaş z 20. novembra 2018, potvrdený rozsudkom veľkej komory ESLP z 22. decembra 2020, v ktorom boli turecké orgány vyzvané na jeho okamžité prepustenie; je zhrozený sústavným nerešpektovaním tohto záväzného rozsudku ESLP; odsudzuje nedávne rozhodnutie 46. trestného súdu prvého stupňa v Istanbule, Bakırköy odsúdiť Selahattina Demirtaşa na tri a pol roka väzenia za údajné urážky prezidenta, jeden z najdlhších trestov, ktoré boli doteraz vynesené za takéto obvinenia; vyjadruje poľutovanie nad tým, že 7. januára 2021, 22. porotný súd v Ankare prijal ďalšiu obžalobu proti celkovo 108 politikom vrátane pána Demirtaşa a pani Yüksekdağovej za ich údajnú úlohu v protestoch v Kobane v októbri 2014, hoci je založená na tom istom súbore faktov a udalostí, o ktorých už veľká komora konštatovala, že predstavujú nedostatočné dôvody na zadržanie pána Demirtaşa; odsudzuje aj opakované zrušenie poslaneckého mandátu poslancov HDP a CHP, ktoré vážne poškodzuje obraz parlamentu ako demokratickej inštitúcie; vyjadruje znepokojenie nad tým, že generálny prokurátor v Ankare pripravuje vyšetrovanie na zrušenie parlamentnej imunity ďalších deviatich poslancov HDP vrátane súčasného spolupredsedu HDP Pervina Buldana, Merala Daniş Beştaşa, Hakkıho Saruhan Oluça, Gara Paylana, Hüda Kaya, Sezaia Temellia, Serpila Kemalbay Pekgözegüa, Pera Dündara a Fatma Kurtulana, aby mohli byť stíhaní pre svoju údajnú úlohu v protestoch v Kobane v roku 2014; poukazuje na prípad Cihana Erdala, člena mládežníckeho krídla tureckej Zelenej/Lavicovej strany, ktorého počas dočasnej návštevy u rodiny v Turecku 25. septembra 2020 zatkli a zadržali, a to výlučne z dôvodu členstva v Ľudovej demokratickej strane (HDP) 6 rokov pred jeho zatknutím; odsudzuje rozhodnutie zbaviť poslanca HDP Ömera Faruka Gergerlioğlua parlamentného kresla a poslaneckej imunity a jeho následné zatknutie v priestoroch Veľkého národného zhromaždenia Turecka; domnieva sa, že toto rozhodnutie je odplatou za jeho aktivizmus v oblasti ľudských práv, a to aj za to, že priniesol na pôdu parlamentu rozsiahle sťažnosti na domové prehliadky a obťažovanie vo väzniciach a počas policajného zadržania a začal proti nim kampaň na sociálnych sieťach;
34. vyjadruje hlboké znepokojenie nad postupným zvyšovaním tlaku na hlavnú opozičnú stranu (CHP) a jej lídra Kemala Kılıçdaroğlua vrátane konfiškácie letákov tejto strany

na základe súdneho príkazu, nad žiadosťou o zbavenie imunity lídra na základe jeho politických vyhlásení a nad verejnými hrozbami alebo dokonca fyzickými útokmi proti lídrovi CHP; opakuje svoje vážne znepokojenie nad pokračujúcim politickým a súdnym obťažovaním Canan Kaftancıoğluovej, predsedníčky CHP v provincii Istanbul, ktorá bola v septembri 2019 odsúdená na takmer 10 rokov väzenia v politicky motivovanom prípade, v ktorom sa čaká na rozhodnutie najvyššieho súdu, a ktorá bola obžalovaná v decembri 2020 a hrozí jej trest odňatia slobody na ďalších 10 rokov v novom politickom prípade, ktorý sa súčasne týka štyroch novinárov z denníka Cumhuriyet; víta skutočnosť, že poslanec CHP Enis Berberoğlu získal späť svoje kreslo a poslaneckú imunitu na základe druhého rozsudku ústavného súdu z 21. januára 2021, keďže súdy nižšieho stupňa nezohľadnili jeho predchádzajúci rozsudok;

35. vyzýva Turecko, aby prepustilo všetkých uväznených obhajcov ľudských práv, novinárov, právnikov, akademikov a iných osôb, ktoré boli zadržané na základe nepodložených obvinení, a aby im umožnilo vykonávať ich prácu bez ohrozovania alebo prekážok za každých okolností; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zvýšili ochranu a podporu ohrozených obhajcov ľudských práv v Turecku, a to aj prostredníctvom núdzových grantov; odsudzuje nedávne rozhodnutie odvolacieho regionálneho súdu v Istanbuli potvrdiť dlhodobé tresty odňatia slobody štyrom obhajcov ľudských práv vo veci Büyükkada na základe obvinení súvisiacich s terorizmom, a to aj napriek tomu, že chýbali akékoľvek dôkazy o trestnej činnosti a že obvinenia voči týmto žalovaným boli opakovane vyvrátené, a to aj na základe dôkazov, ktoré predložil štát samotný; považuje tento prípad za ďalší príklad prostredia nepriateľského voči organizáciám občianskej spoločnosti a opakujúceho sa vplyvu nebezpečnej politickej rétoriky vedúceho k predpojatým súdnym rozhodnutiam; odsudzuje opätovné zatknutie spisovateľa Ahmeta Altana v novembri 2019 len týždeň po tom, ako bol prepustený z väzenia po viac než troch rokoch vyšetrovacej väzby; je hlboko znepokojený obťažovaním Öztürka Türkdoğan, známej osobnosti v oblasti ľudských práv a spolupredseda İnsana Hakları Derneği (Združenie pre ľudské práva (IHD)), ktorý bol nedávno zatknutý počas domovej prehliadky v súvislosti s utajeným vyšetrovaním a neskôr bol prepustený;
36. dôrazne odsudzuje opätovné zatknutie Osmana Kavalu, ktorý je významnou a rešpektovanou poprednou osobnosťou občianskej spoločnosti, a to len niekoľko hodín po jeho oslobodení vo februári 2020, a jeho pretrvávajúce viac než trojročné zadržanie na základe falošných obvinení a flagrantného odmietnutia splniť konečné rozhodnutie ESĽP a následnú výzvu Výboru ministrov Rady Európy; považuje nové konanie a obvinenie proti nemu a akademikovi z USA Henrymu Barkeyovi za údajnú špionáž a pokus o rozvrat ústavného poriadku Turecka za nepodložené, bez akýchkoľvek dôkazov, a teda za politicky motivované; je úplne šokovaný nedávnymi súdnymi rozhodnutiami, ako je rozsudok odvolacieho súdu v Istanbuli z 22. januára 2021, ktorý ruší predchádzajúci rozsudok o oslobodení a rozsudok o obnove konania vo veci Park Gezi a rozhodnutie súdu v Istanbuli z 5. februára 2021 zlúčiť tento novootvorený prípad s inou vecou týkajúcou sa špionáže, a to v úplnom rozpore s rozsudkom ESĽP; zdôrazňuje, že ESĽP už vyniesol verdikt vo veci Gezi a že zlúčenie oboch prípadov preto spôsobuje, že pokračovanie vo vyšetrovacej väzbe je ešte viac absurdné a nezákonné; je zhrozený rozhodnutím rady sudcov a prokurátorov (HSK) vyšetrovať troch sudcov istanbulskeho 30. súdu pre závažné trestné činy, ktorí minulý rok vo februári oslobodili Kavalu a ostatných obžalovaných vo veci Park Gezi z dôvodu nedostatku dôkazov; je zhrozený z toho, že na druhej strane bývalý zástupca istanbulskeho prokurátora Hasan Yılmaz, ktorý je zodpovedný za druhé obvinenie Kavalu, bol následne vymenovaný za námestníka ministra spravodlivosti;

37. je veľmi znepokojený pretrvávajúcimi prípadmi údajného násilného zatýkania, bitia, mučenia, zlého zaobchádzania a krutého a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v policajnej a vojenskej väzbe a vo väzení, ako aj prípadmi nedobrovoľných zmiznutí za posledné štyri roky, neschopnosťou prokurátorov viesť zmysluplné vyšetrovanie takýchto obvinení a všadeprítomnou kultúrou beztrestnosti príslušníkov bezpečnostných síl a verejných činiteľov, ktorých sa to týka; vyzýva tureckú vládu, aby objasnila stovky zmiznutí osôb a konečne dala odpoveď Cumartesi Anneleri (tzv. Sobotné matky), ktoré sa dodnes zišli už viac ako 800-krát, aby požadovali spravodlivosť; naliehavo vyzýva turecké orgány, aby vyšetrili pretrvávajúce a dôveryhodné správy o mučení a zlom zaobchádzaní vo väzbe a brali zodpovedné osoby na zodpovednosť; vyzýva Turecko, aby dodržiavalo politiku nulovej tolerancie voči mučeniu; vyzýva Turecko, aby skoncovalo s akýmkoľvek zadržiavaním v izolácii a zadržiavaním v neoficiálnych zariadeniach; je zhrozený zverejneniami v súvislosti s praxou zatýkania tehotných žien a žien tesne po pôrode a naliehavo vyzýva Turecko, aby ich prepustilo a ukončilo prax ich zatýkania tesne pred pôrodom alebo bezprostredne po pôrode; poukazuje na zmiznutie bývalého pracovníka verejného sektora Yusufa Bilgea Tunça, ktorý bol nahlásený ako nezvestný v auguste 2019; je veľmi znepokojený rastúcim počtom správ o systematickom a ponižujúcom zneužívaní osobných prehliadok na miestach zadržania a vo väzniciach, najmä pokiaľ ide o podozrivé a zadržované ženy;
38. je znepokojený novými právnymi predpismi, podľa ktorých turecká polícia bude môcť používať vojenské vybavenie vrátane ťažkých zbraní a vybavenie tajných služieb na riešenie verejných incidentov a udalostí, ktoré ohrozujú národnú bezpečnosť, bez akýchkoľvek ďalších postupov;
39. konštatuje, že vzhľadom na pandémiu ochorenia COVID-19 bolo kontroverzným legislatívnym balíkom umožnené podmienené prepustenie až 90 000 väzňov, ale s výnimkou väzňov vo vyšetrovacej väzbe pre údajné trestné činy súvisiace s terorizmom vrátane právnikov, novinárov, politikov a obhajcov ľudských práv, keďže tí nie sú oprávnení na predčasné prepustenie v rámci týchto opatrení;
40. odsudzuje akékoľvek násilné vydávania alebo únosy tureckých občanov s pobytom mimo Turecka z politických dôvodov v rozpore so zásadami právneho štátu a ľudských práv; vyjadruje vážne znepokojenie nad tým, že turecká vláda využíva svoj vplyv na Balkáne na zabezpečenie núteného návratu svojich občanov v rozpore s medzinárodným právom, v niektorých prípadoch oslabením vnútroštátnych právnych postupov týkajúcich sa vydávania osôb, a naliehavo žiada EÚ, aby túto otázku riešila; odsudzuje akékoľvek pokusy o použitie násillia, obťažovanie alebo nátlak na členov opozície a politikov tureckého pôvodu, ako aj na intelektuálov, politikov a aktivistov vo všeobecnosti v Európe;
41. vyjadruje znepokojenie nad tým, že ombudsman a turecká inštitúcia pre ľudské práva a rovnosť nespĺňajú kritériá parížskych zásad a všeobecné politické odporúčania Európskej komisie proti rasizmu a intolerancii č. 2 a 7 týkajúce sa štatútu, štruktúry, funkcie, činností, finančnej a operačnej nezávislosti, nezávislosti členov rady a členstva;
42. berie na vedomie nedávno prijatý akčný plán v oblasti ľudských práv, ktorý sa má vykonať počas dvojročného obdobia a ktorý sľubuje niekoľko právnych reforiem a obsahuje deväť hlavných cieľov, 50 cieľov a takmer 400 opatrení, od konkrétnych a technických záväzkov až po všeobecné a nejednoznačné vyhlásenia; zdôrazňuje, že hoci sa v akčnom pláne uvádza, že rieši kľúčové otázky, ako sú nezávislosť súdnictva,

sloboda prejavu a združovania a ochrana zraniteľných skupín, nerieši kľúčové nedostatky týkajúce sa situácie v oblasti ľudských práv a právneho štátu v Turecku, keďže nezahŕňa, okrem iných kľúčových otázok, opatrenia zamerané na zvrátenie zneužívania obvinení súvisiacich s terorizmom, ukončenie svojvoľných zadržiavanií alebo zabezpečenie súladu s rozhodnutiami ESĽP; domnieva sa, že akýkoľvek akčný plán poskytne príležitosť na zlepšenie celkovej situácie len vtedy, ak sa premietne do skutočných a dôveryhodných opatrení zameraných na celú škálu výziev v oblasti ľudských práv a právneho štátu; nabáda tureckú vládu, aby poskytla jasnejší harmonogram na jeho účinné vykonanie a aby zapojila organizácie občianskej spoločnosti a príslušné zainteresované strany do navrhovania akejkoľvek relevantnej politiky v tejto oblasti;

43. vyjadruje znepokojenie nad veľmi rozšírenou korupciou v Turecku; zdôrazňuje, že správy Komisie uvádzajú, že sa nenašli nijaké náznaky pokroku pri riešení mnohých nedostatkov v tureckom protikorupčnom rámci, a vyzýva Turecko, aby predložilo účinnú protikorupčnú stratégiu a akčný plán; konštatuje, že je potrebné zlepšiť zodpovednosť a transparentnosť verejných inštitúcií; konštatuje, že Turecko dosiahlo obmedzený pokrok v boji proti organizovanej trestnej činnosti; vyzýva Turecko, aby zosúladiť svoje právne predpisy o ochrane údajov v súlade s normami EÚ, aby bolo schopné spolupracovať s Europolom a zlepšovať predpisy v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí, financovaniu terorizmu a počítačovej kriminalite;
44. je naďalej hlboko znepokojený situáciou na juhovýchode Turecka a kurdskou otázkou, ktorým sa venuje menej pozornosti, ako by si zaslúžili, najmä pokiaľ ide o ochranu ľudských práv, politickú účasť, slobodu prejavu a slobodu vierovyznania; vyjadruje znepokojenie nad obmedzeniami práv novinárov a obhajcov ľudských práv, ktorí pracujú na kurdskej otázke a nad pokračujúcim tlakom na kurdské médiá, kultúrne a jazykové inštitúcie a prejavy v celej krajine, čo vedie k ďalšiemu obmedzovaniu kultúrnych práv; vyjadruje znepokojenie nad tým, že nenávisťné prejavy a hrozby namierené proti občanom kurdskeho pôvodu sú naďalej vážnym problémom; zdôrazňuje, že je naliehavo potrebné obnoviť dôveryhodný politický proces so zapojením všetkých dotknutých strán a demokratických síl vedúci k mierovému vyriešeniu kurdskej otázky; vyjadruje znepokojenie nad pretrvávajúcou znevýhodnenou situáciou kurdských žien, ktorú zhoršujú predsudky proti ich etnickej a jazykovej identite, čo vedie k ich ďalšej marginalizácii, pokiaľ ide o ich občianske, politické, hospodárske, sociálne a kultúrne práva; vyzýva Turecko, aby zabezpečilo úplnú kapacitu prístupu kurdských žien k rovnakým právam a príležitostiam; vyzýva Turecko, aby urýchlene vyšetrilo všetky závažné obvinenia z porušovania ľudských práv, zabíjania a vynútených zmiznutí a aby medzinárodným pozorovateľom umožnilo vykonávať nezávislé monitorovanie; vyjadruje znepokojenie nad nedávnymi masovými raziami a zatýkaním v meste Diyarbakır, ktoré postihli právnikov, politikov a aktivistov za občianske práva, a nad uväznením piatich osobností občianskej spoločnosti vrátane Dr. Şeyhmusa Gökälpa, člena vysokého čestného výboru Tureckého zdravotníckeho združenia (TTB); naliehavo vyzýva Turecko, aby zabezpečilo rýchle, nezávislé a nestranné vyšetrenie obvinení z mučenia dvoch dedičanov v meste Van, Serveta Turguta a Osmana Şibana po tom, ako ich 11. septembra 2020 zadržala polícia, čo spôsobilo smrť Serveta Turguta a vážne zranenia Osmana Şibana;
45. naliehavo žiada tureckú vládu, aby chránila práva menšín a zraniteľných skupín vrátane žien a detí, LGBTI osôb, utečencov, etnických menšín, ako sú Rómovia, tureckí občania gréckeho a arménskeho pôvodu a náboženských menšín, ako sú kresťania, židia alebo aleviti; vyzýva Turecko, aby urýchlene zaviedlo komplexné antidiskriminačné právne

predpisy vrátane zákazu diskriminácie na základe etnického pôvodu, farby pleti, jazyka, občianstva, sexuálnej orientácie a rodovej identity a opatrenia zamerané na boj proti rasizmu a homofóbii a transfóbii;

46. dôrazne odsudzuje rozhodnutie tureckej vlády odstúpiť od Istanbulského dohovoru, čím sa Turecko viac odkláňa od noriem EÚ a medzinárodných noriem a vážne spochybňuje svoje záväzky predchádzať násiliu páchanému na ženách a podporovať práva žien, čo je jasným znakom vážneho zhoršovania situácie v oblasti ľudských práv v krajine; považuje toto rozhodnutie za nepochopiteľné, keďže dohovor sa nezmenil odvtedy čo ho Turecko ako prvá krajina podpísala a ratifikovala, a tiež za nebezpečné v čase rastúceho násilia páchaného na ženách počas pandémie a vzhľadom na vysokú mieru vrážd žien v krajine; vyzýva tureckú vládu, aby to urýchlene zvrátila; žiada, aby bol akýkoľvek nový vzťah s Tureckom založený na základných demokratických hodnotách vrátane dodržiavania práv žien; je naďalej znepokojený výskytom a závažnosťou násilia páchaného na ženách v tureckej spoločnosti vrátane tzv. vrážd zo cti, nezákonných detských manželstiev a sexuálneho zneužívania, ako aj neochotou tureckých orgánov trestať páchatel'ov rodovo motivovaného násilia; odmieta akékoľvek právne ustanovenie, ktoré by v budúcnosti umožnilo ukladať osobám, ktoré sa dopustili znásilnenia, podmienené tresty za ich sexuálne trestné činy spáchané voči deťom, pokiaľ so svojou obeťou uzatvorila manželstvo; naliehavo vyzýva turecké orgány, aby zintenzívnili svoje úsilie v boji proti detskej práci, ktorá sa v posledných rokoch znížila ale stále je v Turecku značná, a proti akejkoľvek forme zneužívania detí; vyjadruje poľutovanie nad pretrvávajúcou veľmi nízkou úrovňou zastúpenia žien vo vláde a v parlamente, ktorá dosahuje iba 17,3 % na miestnej úrovni a vo všeobecnosti, pokiaľ ide o akékoľvek rozhodovacie pozície;
47. vyjadruje hlboké znepokojenie nad porušovaním ľudských práv LGBTI osôb, najmä nad fyzickými útokmi, dlhodobými zákazmi pochodov Pride v celej krajine alebo obmedzeniami slobody zhromažďovania, združovania a prejavu; pripomína, že Turecko patrí medzi krajiny s najvyššou mierou vrážd transrodových osôb; odsudzuje homofóbny jazyk a nenávisťné prejavy zo strany vysokých vládnych predstaviteľ'ov vrátane vedúceho riaditeľ'stva pre náboženské veci (Diyanet), inštitúcie ombudsmana alebo predsedu tureckého Červeného polmesiaca; vyzýva turecké orgány, aby zvýšili svoje úsilie o predchádzanie trestným činom z nenávisťi, predsudkom a sociálnym nerovnostiam na základe rodovej príslušnosti; pripomína, že právne predpisy o nenávisťných prejavoch v Turecku nie sú v súlade s judikatúrou EŠLP;
48. je hlboko znepokojený zmenou historicko-náboženskej pamiatky Hagia Sofia na mešitu bez predchádzajúceho dialógu, čo by mohlo byť v rozpore s Dohovorom UNESCO o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva, ktorého je Turecko signatárom; vyzýva tureckú vládu, aby prehodnotila a zvrátila toto rozhodnutie s cieľom plne rešpektovať historický a kultúrny charakter kultúrnych a náboženských pamiatok a symbolov, najmä lokalít svetového dedičstva UNESCO; pripomína, že Hagia Sophia je miestom otvoreným pre všetky komunity a náboženstvá, a vyzýva UNESCO, aby prijalo náležité opatrenia na ochranu tejto lokality svetového dedičstva; zdôrazňuje, že rozhodnutie o chráme Hagia Sofia oslabuje úsilie o dialóg a spoluprácu medzi náboženskými komunitami, ako aj pluralistickú a multikultúrnu sociálnu štruktúru Turecka; vyjadruje poľutovanie nad tým, že za posledné mesiace sa aj Moni tis Choras (chrám v Chóre) zmenil z múzea na mešitu;
49. vyzýva turecké orgány, aby podporovali pozitívne a účinné reformy v oblasti slobody myslenia, svedomia a náboženského vyznania tým, že náboženským spoločnostiam

umožnia získať právnu subjektivitu a že budú uplatňovať odporúčania Benátskej komisie o postavení náboženských spoločenstiev, všetky príslušné rozsudky ESLP a rezolúcie Rady Európy, a to aj o gréckej ortodoxnej populácii ostrovov Gökçeada (Imbros) a Bozada (Tenedos); vyjadruje poľutovanie nad krokmi proti kláštrom Mor Gabriel a ďalším kláštrom v juhovýchodnom Turecku a opakuje svoju výzvu Turecku, aby rešpektovalo význam ekumenického patriarchátu pre pravoslávnych kresťanov na celom svete, uznalo jeho právnu subjektivitu a používanie cirkevného titulu ekumenický patriarcha na verejnosti; zdôrazňuje potrebu odstrániť obmedzenia týkajúce sa odbornej prípravy a vymenovania duchovných a apoštolského následníctva, povoliť opätovné otvorenie seminára na ostrove Chalki a odstrániť všetky prekážky jeho riadneho fungovania;

50. vyzýva Turecko, aby spolupracovalo s príslušnými medzinárodnými organizáciami, najmä s Radou Európy, pri predchádzaní nedovolenému obchodovaniu s ľuďmi a úmyselnému ničeniu kultúrneho dedičstva; zdôrazňuje význam pokračovania dialógu s príslušnými medzinárodnými organizáciami a EÚ o zachovaní kultúrneho a náboženského dedičstva;
51. vyjadruje znepokojenie nad Ujgurmi žijúcimi v Turecku, ktorí sú čoraz viac vystavení riziku zadržania a vyhostenia do tretích krajín, ktoré ich následne môžu potenciálne vydať do Číny, kde pravdepodobne budú čeliť vážnemu prenasledovaniu;
52. vyzýva na účinné vykonávanie druhého akčného plánu a národnej stratégie pre Rómov s inkluzívnym prístupom k občianskej spoločnosti, posilneným rodovým hľadiskom, posilnenou spoluprácou s miestnymi orgánmi a vyčlenením potrebných zdrojov;
53. poukazuje na to, že sloboda združovania v odboroch a sociálny dialóg majú zásadný význam pre rozvoj pluralitnej spoločnosti; vyjadruje v tomto smere poľutovanie nad legislatívnymi nedostatkami v oblasti pracovných práv a práv odborových zväzov a zdôrazňuje, že právo organizovať sa, právo na kolektívne vyjednávanie a právo na štrajk sú základnými právami pracovníkov; vyjadruje znepokojenie nad pretrvávaním silnej protiodborárskej diskriminácie zo strany zamestnávateľov a nad prepúšťaním, obťažovaním a zadržiavaním, ktorým sú vrcholní predstavitelia a členovia niektorých odborových zväzov naďalej vystavovaní; vyzýva turecké orgány, aby zabezpečili súlad so základnými pracovnoprávnymi normami Medzinárodnej organizácie práce, ku ktorých dodržiavaniu sa krajina zaviazala;
54. vyzýva Turecko, aby pokračovalo v zosúladovaní so smernicami a *acquis* EÚ v oblasti životného prostredia a klímy a aby ratifikovalo Parížsku dohodu o zmene klímy; oceňuje prácu obhajcov environmentálnych práv a varuje pred hrozivým environmentálnym vplyvom veľkých verejných projektov v oblasti infraštruktúry realizovaných v posledných rokoch, vrátane tretieho a najväčšieho letiska v Istanbule a tretieho mosta cez Bospor; je osobitne znepokojený potenciálnou ekologickou deštrukciou, ktorú by mohol spôsobiť plánovaný projekt Istanbulskeho kanála; zdôrazňuje, že proti kladnému posúdeniu vplyvov tohto projektu na životné prostredie (EIA) bolo podaných niekoľko žalôb, a žiada, aby sa vykonali nezávislé posúdenia vplyvu na životné prostredie spolu s transparentnými postupmi verejného obstarávania a vrátane riadnych konzultácií s verejnosťou; vyzýva Turecko, aby dokončilo

zosúladiť legislatívu so smernicou EÚ o EIA¹ vrátane ustanovení, ktoré by si vyžadovali cezhraničné konzultácie so susednými krajinami; opakuje svoju výzvu tureckej vláde, aby zastavila svoje plány pre jadrovú elektrárňu Akkuyu, ktorá sa má nachádzať v regióne náchylnom na silné zemetrasenia, čo predstavuje veľkú hrozbu nielen pre Turecko, ale aj pre stredomorský región; žiada preto, aby sa turecká vláda pripojila k Dohovoru o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúceho štátne hranice (Dohovor z Espoo), v ktorom sa zmluvné strany zaväzujú navzájom sa informovať a konzultovať o dôležitých posudzovaných projektoch, ktoré by mohli mať významný nepriaznivý cezhraničný vplyv na životné prostredie; na tento účel žiada tureckú vládu, aby do procesu akéhokolvek ďalšieho vývoja projektu Akkuyu prizvala vlády susedných krajín alebo o ňom s nimi aspoň konzultovala;

Inštitucionálny rámec

55. je znepokojený konsolidáciou autoritárskeho výkladu prezidentského systému; je hlboko znepokojený pokračujúcou hypercentralizáciou moci v rukách prezidenta, podľa reformovaného ústavného režimu, a to nielen na úkor parlamentu, ale aj samotnej Rady ministrov, čo nezabezpečuje riadne a účinné rozdelenie právomocí medzi výkonnú a zákonodarnú zložku a súdnicstvo; v tejto súvislosti berie na vedomie obavy v súvislosti s deľbou moci, ktoré vyjadřila Benátska komisia vo svojom stanovisku k zmenám ústavy Turecka; vyjadřuje poľutovanie nad súčasnými obmedzeniami v oblasti brzd a protiváh potrebných pre skutočnú demokratickú zodpovednosť výkonnej moci a predovšetkým nad nezodpovednosťou prezidenta; je znepokojený rastúcim vplyvom prezidenta na štátne inštitúcie a regulačné orgány, ktoré by mali zostať nezávislé; vyjadřuje znepokojenie najmä nad marginalizáciou parlamentu, ktorému sa prezidentskými dekrétmi vo veľkej miere oslabili legislatívne funkcie a funkcie dohľadu a opakovane porušili jeho výsadné právomoci; vyzýva na preskúmanie súčasného prezidentského režimu a jeho vykonávania v súlade so zásadami demokracie uvedenými v odporúčaniach Benátskej komisie Rady Európy z roku 2017;
56. pripomína, že hranica zvoliteľnosti na úrovni 10 % – najvyššia spomedzi členov Rady Európy – je v rozpore s judikatúrou ESĽP a znižuje možnosti zastúpenia veľkých skupín voličov; je znepokojený verejnými vyhláseniami o možných volebných reformách, ktoré by mohli ešte viac brániť vstupu politických strán do Európskeho parlamentu a ich účasti na jeho činnosti, ako aj prípadnému vytvoreniu parlamentných väčšín; vyzýva Turecko, aby zlepšilo širšie prostredie pre voľby na všetkých úrovniach v krajine, zabezpečilo spravodlivé a slobodné podmienky pre všetkých kandidátov a strany a dosiahlo súlad s odporúčaniami Benátskej komisie a Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), pokiaľ ide o riešenie nedostatkov vo volebnom rámci a jej výzvu na zvrátenie rozhodnutí, ktoré nie sú v súlade s medzinárodnými predpismi a normami;
57. so znepokojením konštatuje, že systém verejnej služby naďalej poznamenávala straníckosť a politizácia a že to spolu s nadmernou prezidentskou kontrolou na každej úrovni štátnej mašinérie viedlo k celkovému poklesu efektívnosti, kapacity a kvality verejnej správy; vyzýva Turecko, aby prijalo opatrenia na obnovenie konkurenčného systému povyšovania založeného na zásluhách a na zabezpečenie transparentnosti a

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. EÚ L 26, 28.1.2012, s. 1).

zodpovednosti administratívy;

58. Je hlboko znepokojený čoraz častejším používaním ultranacionalistického a zápalého/výbušného naratívu vládnuou elitou, ktoré je v krajine rozšírené naprieč celým politickým spektrom, čo vedie čoraz viac k antagonistickým prístupom k EÚ, jej členským štátom a ďalším susedným krajinám; vyjadruje znepokojenie nad hlbokou polarizáciou tureckej politiky, ktorú ešte prehĺbil nový prezidentský systém, a čoraz väčším využívaním polarizačných populistických naratívov, ktoré tureckú spoločnosť ešte viac rozdeľujú a bránia dialógu medzi stranami a zmiereniu; vyjadruje znepokojenie nad rastúcim vplyvom náboženského konzervativizmu v politickom živote, ktorý je v rozpore s dlhodobou sekulárnou tradíciou krajiny; v tomto zmysle je znepokojený rastúcou úlohou a zdrojmi riaditeľstva pre náboženské veci (Diyamet) vo všetkých sférach tureckého verejného života vrátane vzdelávania a tiež v zahraničí vrátane značného zastúpenia v Európe;
59. je hlboko znepokojený závažným vplyvom nedávnych rozhodnutí tureckých orgánov na miestnu politiku a miestnu demokraciu; dôrazne odsudzuje odvolanie a uväznenie najmenej 47 demokraticky zvolených starostov z funkcie (vrátane starostov miest Diyarbakir, Van, Mardin a najnovšie Kars) na základe pochybných dôkazov, a najmä ich svojvoľné nahradenie nevolenými správcami vymenovanými ústrednou vládou; je pevne presvedčený, že tieto nezákonné rozhodnutia predstavujú priamy útok na najzákladnejšie zásady demokracie a milióny voličov zbavujú ich demokraticky zvoleného zastúpenia; vyzýva Turecko, aby odvolaných starostov vrátilo do ich úradov;
60. berie na vedomie politické, legislatívne a administratívne opatrenia, ktoré vláda prijala na paralyzovanie obcí so starostami z opozičných strán v mestách Istanbul, Ankara, İzmir a v mestách na juhovýchode krajiny; odsudzuje rozhodnutia Najvyššej volebnej rady (YSK) o opätovnom uskutočnení volieb starostu Istanbulu a o odopretí starostovských mandátov kandidátom zo strany HDP v prospech kandidátov zo Strany pre spravodlivosť a rozvoj (AKP), ktorí sa umiestnili na druhých miestach, čo vážne spochybňuje dodržiavanie zákonnosti a integrity volebných procesov a nezávislosť tejto inštitúcie od politického zasahovania;

Širšie vzťahy medzi EÚ a Tureckom a turecká zahraničná politika

61. pripomína dôležitú úlohu, ktorú Turecko zohrávalo a stále zohráva tým, že prijalo takmer štyri milióny utečencov – z toho približne 3,6 milióna sú sýrski utečenci a približne 360 000 sú, podľa údajov Úradu vysokého komisára OSN pre utečencov, registrovaní utečenci a žiadatelia o azyl z iných krajín – a pripomína, že ide o najväčšiu komunitu utečencov na svete; konštatuje, že problémy pri riešení tejto krízy sa prehĺbili v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19; oceňuje úsilie všetkých zúčastnených orgánov, najmä obcí, o zlepšenie integrácie utečencov; zastáva názor, že EÚ by mala naďalej poskytovať potrebnú podporu sýrskym utečencom a hostiteľským komunitám v Turecku vrátane pokračujúcej podpory príslušných programov OSN pre utečenecké komunity v Turecku; podporuje objektívne posúdenie vyhlásenia EÚ a Turecka, a to vrátane posúdenia vplyvu na ľudské práva a spolupráce v oblasti utečencov, žiadateľov o azyl a migrácie, a zdôrazňuje, že je potrebné, aby obe strany dodržiavali svoje príslušné záväzky a základné práva ako súčasť procesu implementácie; zdôrazňuje, že inštrumentalizáciu migrantov a utečencov nemožno akceptovať ako nástroj politického vplyvu a vydierania; v tejto súvislosti dôrazne odsudzuje to, že Turecko v marci 2020 využilo migračný tlak na politické účely, keď turecké orgány aktívne nabádali utečencov a žiadateľov o azyl, aby išli do Európy pozemnou cestou cez Grécko;

konštatuje, že kým sa nezačne úplne a účinne vykonávať dohoda o readmisii medzi EÚ a Tureckom¹ vo vzťahu ku všetkým členským štátom, mali by sa náležite vykonávať existujúce dvojstranné dohody o readmisii a ustanovenia týkajúce sa readmisie v podobných dohodách a dojednaniach s členskými štátmi EÚ; pripomína, že sýrski utečenci by mali byť repatriovaní do Sýrie len vtedy, ak sa rozhodnú ísť dobrovoľne a môžu sa vrátiť do svojich pôvodných komunit;

62. opätovne potvrdzuje svoju výzvu zo svojho uznesenia z 15. apríla 2015 a opäť nabáda Turecko, aby uznalo genocídu Arménov, čím pripraví pôdu pre skutočné zmierenie medzi tureckým a arménskym ľudom; vyzýva Turecko, aby sa v tejto súvislosti zdržalo akejkol'vek protiarménskej propagandy a nenávistných prejavov a aby plne dodržiavalo svoje povinnosti v oblasti ochrany arménskeho a iného kultúrneho dedičstva;
63. je pevne presvedčený, že pandémiu ochorenia COVID-19 možno riešiť len prostredníctvom globálnej spolupráce; domnieva sa, že v tejto súvislosti by sa spolupráca medzi EÚ a Tureckom mohla ďalej prehĺbiť, a to aj pokiaľ ide o vytvorenie udržateľných dodávateľských reťazcov; víta pozitívnu úlohu Turecka pri dodávaní ochranných prostriedkov viacerým členským štátom a iným krajinám; je znepokojený zneužívaním prezidentských dekrétov a ministerských rozhodnutí, ktoré ešte viac narúšajú zásadu zákonnosti v rozhodnutiach prijatých na riešenie pandémie ochorenia COVID-19; kritizuje útoky tureckých orgánov na turecké zdravotnícke združenie, ktorých cieľom je umlčať akékoľvek kritické otázky súvisiace s tým, ako vláda zvláda pandémiu ochorenia COVID-19; odsudzuje inštrumentalizáciu systému súdnictva, nezákonné zadržiavanie, obťažovanie a nepodložené trestné vyšetrovanie novinárov, ktorí informovali o obavách z riadenia pandémie ochorenia COVID-19 v Turecku; konštatuje, že pandémia ochorenia COVID-19 prudko zvýšila nezamestnanosť a mieru chudoby v Turecku;
64. zdôrazňuje, že modernizácia colnej únie by bola prospešná pre obe strany a zachovala by hospodársku a normatívnu previazanosť Turecka s EÚ, okrem toho, že by vytvorila novú príležitosť pre pozitívny dialóg a spoluprácu, poskytla lepší regulačný rámec pre investície EÚ v Turecku vrátane mechanizmu riešenia sporov a bola by katalyzátorom vytvárania väčšieho počtu pracovných miest v EÚ a Turecku a projektov spolupráce v oblasti európskej zelenej dohody; zdôrazňuje, že za súčasných okolností vrátane rozširujúceho sa zoznamu odchýlok Turecka od jeho súčasných záväzkov, skutočnosti, že EÚ a Turecko sú v súčasnosti v spore pred Svetovou obchodnou organizáciou alebo neprijateľných výziev na bojkotovanie členských štátov EÚ, sa zdá, že modernizácia colnej únie by bola mimoriadne náročná, ale domnieva sa, že by sa mali ponechať otvorené dvere na uľahčenie konštruktívneho úsilia a obnoveného dialógu o všetkých nevyriešených otázkach a preskúmanie podmienok modernizácie colnej únie; opakuje, že táto modernizácia musí byť založená na prísnej podmienenosti súvisiacej s ľudskými právami a so základnými slobodami, ako sa stanovuje v kodanských kritériách týkajúcich sa dobrých susedských vzťahov s EÚ a všetkými jej členskými štátmi, a jej nediskriminačnom vykonávaní; pripomína, že súčasná colná únia nedosiahne svoj plný potenciál, kým Turecko nebude v plnej miere vykonávať dodatkový protokol o rozšírení Ankerskej dohody vo vzťahu k všetkým členským štátom bez výhrad a nediskriminačným spôsobom a kým sa nevyriešia všetky existujúce prekážky obchodu;
65. naďalej podporuje proces liberalizácie vízového režimu, keď budú splnené všetky

¹ Dohoda medzi Európskou úniou a Tureckou republikou o readmisii osôb s neoprávneným pobytom (Ú. v. EÚ L 134, 7.5.2014, s. 3).

podmienky; poukazuje na to, že liberalizácia vízového režimu by predstavovala dôležitý krok k uľahčeniu medziľudských kontaktov, a konštatuje, že je veľmi dôležitá najmä pre študentov, akademikov, zástupcov podnikov a ľudí s rodinnými väzbami v členských štátoch EÚ; víta prezidentský obežník z mája 2019, v ktorom sa vyzýva na urýchlenie postupov, ale zdôrazňuje, že Turecko ešte stále nedosiahlo príliš veľký skutočný pokrok v súvislosti so šiestimi nesplnenými referenčnými hodnotami; žiada vládu Turecka, aby v plnej miere dodržiavala tieto kritériá nediskriminačným spôsobom, a to aj vo vzťahu k všetkým členským štátom EÚ, a aby sa zamerala najmä na protiteroristický zákon a zákon o ochrane údajov;

66. poznamenáva, že je dôležité, aby EÚ a jej členské štáty aj Turecko udržiavali úzky dialóg a spoluprácu v otázkach zahraničnej politiky a bezpečnosti; uznáva, že Turecko ako ktorákoľvek zvrchovaná krajina môže vykonávať svoju vlastnú zahraničnú politiku v súlade so svojimi záujmami a cieľmi; je presvedčený, že ako kandidátska krajina na prístupenie k EÚ by sa však Turecko malo usilovať o čoraz väčšie zosúladenie svojej zahraničnej politiky so zahraničnou politikou EÚ v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP); vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že Turecko sa naopak opakovane rozhodlo konať jednostranne a konzistentne v rozpore s prioritami EÚ v širokej škále záležitostí zahraničných vecí a že v dôsledku toho je miera zosúladenia Turecka so SZBP v súčasnosti znížená iba na 14%; nabáda Turecko, aby pokračovalo v úzkej spolupráci a ďalšom zosúladovaní s EÚ v otázkach zahraničnej politiky, obrany a bezpečnosti vrátane spolupráce v oblasti boja proti terorizmu; pripomína, že Turecko je dlhoročným členom aliancie NATO a nachádza sa na kľúčovom geostrategickom mieste pre zachovanie regionálnej a európskej bezpečnosti; keďže Turecko je spojencom v NATO a malo by sa nabádať k tomu, aby konalo v súlade so zmluvou NATO, v ktorej sa uvádza, že členovia by sa mali v rámci svojich medzinárodných vzťahov zdržať hrozby alebo použitia sily akýmkoľvek spôsobom, ktorý nie je v súlade s cieľmi Organizácie Spojených národov; poznamenáva ďalej, že členské štáty EÚ a Turecko naďalej spolupracujú na otázkach (vojenského) strategického významu v rámci NATO; ďalej pripomína, že EÚ a NATO zostávajú pre Turecko najspoľahlivejšími dlhodobými partnermi v rámci medzinárodnej bezpečnostnej spolupráce, a vyzýva Turecko, aby zachovalo politickú súdržnosť v oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky vzhľadom na svoju úlohu člena NATO a kandidátskej krajiny EÚ a aby sa v plnej miere zaviazalo k NATO ako jeho jedinej bezpečnostnej kotve; vyzýva na transatlantický dialóg o vzťahoch s Tureckom s novou administratívou USA s cieľom prijať spoločnú politiku voči Turecku, zameranú na posilnenie našej spolupráce a zblížovania hodnôt a záujmov;
67. zdôrazňuje, že akékoľvek možné nároky Turecka by sa mali obhajovať diplomaciou a dialógom na základe medzinárodného práva a že akýkoľvek pokus o nátlak na iné krajiny s použitím sily, hrozieb alebo nepriateľskej a izolačnej rétoriky, najmä vo vzťahu k EÚ a jej členským štátom je od kandidátskej krajiny na členstvo v EÚ neprijateľný a nevhodný; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu a podpredsedu Komisie/vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (PK/VP), aby zaujali pevný postoj k akémukoľvek nevhodnému jazyku voči EÚ a jej členským štátom, ktorý by použili zástupcovia tureckej vlády;
68. je hlboko znepokojený bezprecedentným nezákonným správaním Turecka vo východnom Stredozemí, ktoré vedie kandidátska krajina EÚ voči členským štátom EÚ, a súvisiacimi rizikami v oblasti bezpečnosti a stability; dôrazne odsudzuje protiprávne činnosti Turecka v gréckych a cyperských vodách, ako aj narušenie gréckeho vzdušného priestoru vrátane preletov nad obývanými oblasťami a pobrežných vôd zo

strany Turecka, čím sa porušujú zvrchované práva členských štátov EÚ a medzinárodné právo; vyjadruje svoju plnú solidaritu s Gréckom a Cyperskou republikou; opätovne uznáva právo Cyperskej republiky uzatvárať dvojstranné dohody týkajúce sa jej výhradnej hospodárskej zóny (VHZ) a vykonávať prieskum a ťažbu svojich prírodných zdrojov v plnom súlade s príslušným medzinárodným právom; vyjadruje vážne znepokojenie nad nezákonnými tureckými rybolovnými činnosťami v gréckych pobrežných vodách v Egejskom mori a neregulovaným a nenahláseným rybolovom tureckej morskej flotily v medzinárodných vodách v Egejskom mori a vo východnom Stredozemí; naliehavo vyzýva Turecko a všetky zainteresované subjekty, aby sa v dobrej viere zapojili do mierového urovnávania sporov a aby sa zdržalo akéhokoľvek jednostranného a nezákonného konania alebo hrozby; zdôrazňuje, že udržateľné riešenie konfliktov možno dosiahnuť len prostredníctvom dialógu, diplomacie a rokovaní v duchu dobrej vôle a v súlade s medzinárodným právom; vyzýva všetky strany aby sa skutočne spoločne angažovali a v dobrej viere rokovali o vymedzení výhradných hospodárskych zón a kontinentálneho šelfu pri plnom rešpektovaní medzinárodného práva a zásady dobrých vzťahov medzi susedmi; vyjadruje poľutovanie nad tým, že casus belli, ktorú vyhlásilo Veľké národné zhromaždenie Turecka v roku 1995 voči Grécku, ešte nebola stiahnutá; víta nové kolo prieskumných rozhovorov medzi Gréckom a Tureckom po päťročnej prestávke, ktorých cieľom je riešiť okrem iného vymedzenie kontinentálneho šelfu a výhradnej hospodárskej zóny v súlade s medzinárodným právom; opakuje svoju výzvu tureckej vláde, aby podpísala a ratifikovala Dohovor Organizácie Spojených národov o morskom práve, ktorý je súčasťou európskeho *acquis*; víta a plne podporuje návrh Európskej rady na mnohostrannú konferenciu o východnom Stredozemí s cieľom poskytnúť platformu na riešenie sporov prostredníctvom dialógu a vyzýva PK/VP, aby ju čo najskôr spustil; opakuje svoju výzvu Rade, aby bola pripravená vypracovať zoznam ďalších reštriktívnych sektorových a cielených opatrení, ak nedôjde k významnému pokroku v oblasti spolupráce s Tureckom; konštatuje, že závery Rady z 15. júla 2019 vzhľadom na pokračujúce a nové protiprávne vrtné činnosti Turecka neuskutočniť zatiaľ zasadnutie asociačnej rady a ďalšie stretnutia v rámci dialógov na vysokej úrovni medzi EÚ a Tureckom, spolu s rozhodnutím Rady (SZBP) 2019/1894 z 11. novembra 2019 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na nepovolené vrtné práce Turecka vo východnom Stredozemí¹, sú prvými prípadmi, keď sa takéto reakcie považovali za potrebné vzhľadom na správanie kandidátskej krajiny; naliehavo vyzýva Turecko, aby sa zapojilo do mierového urovnania sporov a zdržalo sa akýchkoľvek jednostranných a nelegálnych činností alebo hrozieb, keďže to má negatívny vplyv na dobré susedské vzťahy s EÚ a jej členskými štátmi; vyzýva PK/VP, aby zvážil vymenovanie osobitného vyslanca Európskej únie pre východné Stredozemie s cieľom uľahčiť diplomatickú pomoc Turecku;

69. dôrazne odsudzuje vyhlásenie predsedu tureckého národného zhromaždenia, podľa ktorého by Turecko mohlo jednoduchým prezidentským dekrétom odstúpiť od dohovoru z Montreux, ktorý je dôležitou medzinárodnou dohodou upravujúcou voľnú medzinárodnú plavbu v Dardanelskom prielive a Bosporskom prielive; konštatuje, že toto vyhlásenie nadväzuje na predchádzajúce úsilie Turecka spochybniť platnosť mierovej dohody z Lausanne, a tým oslabiť medzinárodný mier a stabilitu v širšej oblasti, a to aj v susedných krajinách Turecka;
70. dôrazne odsudzuje čiastočné a protiprávne opätovné otvorenie Varoše v meste Famagusta, čo podkopáva vzájomnú dôveru, a tým aj perspektívu obnovenia priamych

¹ Ú. v. EÚ L 291, 12.11.2019, s. 4.

rozhovorov o komplexnom vyriešení cyperskej otázky, a to negatívnou zmenou situácie na mieste, prehĺbením rozdielov a zakotvením trvalého rozdelenia Cypru; varuje pred akoukoľvek zmenou súčasného stavu vo Varoši, ktorá by bola v rozpore s rezolúciami BR OSN; vyzýva Turecko, aby toto opatrenie zvrátilo a vyhlo sa akýmkoľvek jednostranným krokom, ktoré by mohli vyvolať ďalšie napätie na ostrove, v súlade s nedávnou výzvou BR OSN; vyzýva Turecko, aby stiahlo svoje jednotky z Cypru, odovzdalo oblasť Varoša jej zákonným obyvateľom pod dočasnou správou OSN v súlade s rezolúciou BR OSN č. 550 (1984) a zdržalo sa krokov, ktoré menia demografickú rovnováhu na ostrove prostredníctvom politiky nelegálnych osád; opakuje svoju výzvu Turecku, aby sa zaviazalo a prispelo ku komplexnému riešeniu v súlade s príslušnými rezolúciami Bezpečnostnej rady OSN, a to aj o reštitúcii majetku a ochrane náboženských miest; vyjadruje poľutovanie nad tým, že najvyššie turecké orgány schválili riešenie v podobe existencie dvoch štátov na politické a nacionalistické účely, a naliehavo vyzýva tureckú vládu, aby sa konkrétne zaviazala k výzve generálneho tajomníka OSN na obnovenie rokovaní; naliehavo žiada dotknuté strany, aby čo najskôr obnovili rokovania o opätovnom zjednotení Cypru pod záštitou generálneho tajomníka OSN, od miesta kde boli prerušené a nadviazali na dohody, ktoré sa už dosiahli v rámci procesu z Crans-Montany v roku 2017; vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby zohrávali aktívnejšiu úlohu pri zaistení úspešného zavŕšenia rokovaní; opakuje svoju podporu spravodlivému, komplexnému a realizovateľnému riešeniu na základe bikomunálnej, bizonálnej federácie s jednotnou medzinárodnou právnou subjektivitou, jednotnou zvrchovanosťou a jednotným občianstvom a s politickou rovnosťou medzi oboma komunitami, ako je to vymedzené v príslušných rezolúciách Bezpečnostnej rady OSN, v súlade s medzinárodným právom a *acquis* EÚ a na základe rešpektovania zásad, na ktorých je založená Únia; je pevne presvedčený, že udržateľné riešenie konfliktu možno dosiahnuť len prostredníctvom dialógu, diplomacie a rokovaní v duchu dobrej vôle a v súlade s medzinárodným právom; vyjadruje pevné presvedčenie, že udržateľné riešenie cyperského problému by prospelo všetkým krajinám v regióne; zdôrazňuje, že je potrebné, aby sa po vyriešení cyperského problému *acquis* EÚ uplatňovalo na celom ostrove, ako aj dôležitosť komunikácie s demokratickými silami komunity tureckých Cyperčanov; oceňuje dôležitú prácu Výboru pre nezvestné osoby spoločného pre obe komunity, ktorý sa zaoberá pátraním po nezvestných tureckých aj gréckych Cyperčanov, a víta skutočnosť, že na niekoľko rokov bol poskytnutý lepší prístup do všetkých významných miest vrátane vojenských priestorov; vyzýva Turecko, aby pomáhalo Výboru pre nezvestné osoby poskytovaním informácií zo svojich vojenských archívov; vyjadruje poľutovanie nad tým, že Turecko naďalej odmieta dodržiavať právne predpisy v oblasti letectva a vytvoriť komunikačný kanál medzi centrami riadenia letovej prevádzky v Turecku a Cyperskej republike, čo prináša skutočné bezpečnostné riziká a nebezpečenstvá, ako ich identifikovala Európska agentúra pre bezpečnosť letectva a Medzinárodná federácia združení dopravných pilotov; zastáva názor, že by to mohla byť oblasť, v ktorej by Turecko mohlo preukázať svoj záväzok k opatreniam na budovanie dôvery, a vyzýva Turecko, aby spolupracovalo plným vykonávaním právnych predpisov EÚ v oblasti letectva; pripomína svoju pozíciu vyjadrenú v predchádzajúcich uzneseniach o zavedení iniciatívy v Rade pre všetky členské štáty EÚ s cieľom zastaviť udeľovanie licencií na vývoz zbraní do Turecka v súlade so spoločnou pozíciou Rady 2008/944/SZBP;

71. dôrazne odsudzuje turecké vojenské zásahy v Sýrii, ktoré predstavujú závažné porušovanie medzinárodného práva a môžu ohroziť stabilitu a bezpečnosť regiónu ako celku; vyzýva tureckú vládu, aby ukončila nezákonnú okupáciu severnej Sýrie a Afrinu a stiahla svoje vojenské a polovojenské zástupné sily; opakuje, že bezpečnostné obavy

nemôžu ospravedlňovať jednostrannú vojenskú akciu v cudzej krajine; pripomína, že otázka Idlibu nemôže mať udržateľné vojenské, ale len politické riešenie; vyjadruje hlboké znepokojenie nad presunom bojovníkov a žoldnierov z džihadistických skupín nachádzajúcich sa v severnej Sýrii do Líbye a nad konfliktom v Náhornom Karabachu a dôrazne odsudzuje tento presun; vyzýva turecké orgány, aby vytvorili správne podmienky pre vysídlené komunity v Sýrii, aby sa mohli vrátiť do svojich domovov a umožnili im tak urobiť;

72. vyzýva Turecko, aby sa aj naďalej zaviazalo k mierovému vyriešeniu konfliktu v Líbyi pod záštitou OSN a aby v plnej miere dodržiavalo zbrojné embargo uvalené Bezpečnostnou radou OSN; oceňuje prácu operácie námorných síl pod vedením EÚ - operácia IRINI v Stredozemí (EUNAVFOR MED IRINI) a jej úsilie o zachovanie nariadeného zbrojného embarga a zabránenie obchodovaniu s ľuďmi a drogami; vyjadruje poľutovanie nad tým, že v najmenej dvoch prípadoch Turecko odmietlo umožniť personálu EUNAVFOR MED IRINI skontrolovať lode plaviace sa z Turecka do Líbye; vyzýva preto Turecko, aby plne spolupracovalo s operáciou EUNAVFOR MED IRINI, ktorá pôsobí v súlade s rezolúciami BR OSN č. 2292 a 2526, ktoré sú záväzné pre všetky členské štáty OSN vrátane Tureckej republiky; v tejto súvislosti vyzýva Radu, aby začala spoluprácu medzi EUNAVFOR MED IRINI a operáciou NATO Sea Guardian s cieľom zabezpečiť, aby operácia IRINI bola vybavená potrebnými prostriedkami a personálom na účinné vykonávanie svojej hlavnej úlohy monitorovať činnosti v oblasti pozemnej, námornej a leteckej dopravy a prispievať k úplnému uplatňovaniu zbrojného embarga uloženého Bezpečnostnou radou OSN vo všetkých krajinách; zdôrazňuje potrebu zachovať prímerie a okamžite a bezpodmienečne stiahnuť všetky zahraničné sily a žoldnierov z celého územia Líbye v súlade s rezolúciami Bezpečnostnej rady OSN; dôrazne odsudzuje podpísanie dvoch memoránd o porozumení medzi Tureckom a Líbyou o komplexnej bezpečnostnej a vojenskej spolupráci a o vymedzení námorných zón, ktoré sú prepojené a sú jasným porušením medzinárodného práva a príslušných rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN;
73. odsudzuje skutočnosť, že namiesto výzvy na ukončenie násilia a obnovenie mierových rokovaní v rámci podpory úsilia Minskej skupiny Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) sa Turecko rozhodlo bezpodmienečne udržiavať a podporovať vojenské akcie Azerbajdžanu v nedávnom konflikte v Náhornom Karabachu, a teda sa uchýlilo k provokatívnej rétorike, ktorá napätie priživuje a neznižuje; odsudzuje presun zahraničných bojovníkov zo Sýrie a z iných krajín do Náhorného Karabachu, ako to potvrdili krajiny spolupredseda Minskej skupiny OBSE, a vyzýva Turecko, aby sa zdržalo akejkoľvek činnosti a rétoriky, ktoré by mohli ešte viac zhoršiť napätie v regióne južného Kaukazu, a aby podporilo medzinárodný dialóg a mierový proces pod záštitou Minskej skupiny OBSE;
74. vyzýva oddelenie ESVČ StratCom, aby zdokumentovalo podozrenia týkajúce sa tureckých dezinformácií zameraných na EÚ, najmä v Afrike a regióne Blízkeho východu a severnej Afriky, a aby o svojich zisteniach informovalo Európsky parlament;

Napredovanie v oblasti vzťahov medzi EÚ a Tureckom

75. domnieva sa, že je najvyšší čas preskúmať vzťahy EÚ s Tureckom a vymedziť komplexnú, jednotnú a koherentnú stratégiu v strednodobom až dlhodobom horizonte pre všetky inštitúcie EÚ a členské štáty; vyzýva Turecko, aby sa zapojilo do konštruktívneho a bona fide dialógu, a to aj o otázkach zahraničnej politiky, kde Turecko a EÚ mali protichodné postoje, s cieľom opäť nájsť spoločný základ a

dosiahnuť spoločné porozumenie s EÚ, obnoviť dialóg a spoluprácu v oblasti dobrých susedských vzťahov a obnoviť proces reforiem v Turecku, najmä pokiaľ ide o oblasť základných práv; domnieva sa, že EÚ by mala pokračovať vo všetkých možných prípadoch dialógu, spoločného porozumenia a zblížovania pozícií s Tureckom, ale opakuje, že ak sa tak nestane a v prípade obnovenia jednostranných krokov alebo provokácií v rozpore s medzinárodným právom by EÚ mala využiť všetky nástroje a možnosti, ktoré má k dispozícii, vrátane cielených sankcií ako poslednej možnosti, ktoré by nemali mať nepriaznivý vplyv na turecký ľud, občiansku spoločnosť alebo utečencov v Turecku;

76. domnieva sa, že EÚ by si nemala zamieňať Turecko s politikami jeho súčasnej vlády, a preto zdôrazňuje, že EÚ by mala byť aj naďalej odhodlaná podporovať tureckú občiansku spoločnosť s cieľom chrániť a presadzovať demokratické hodnoty a zásady, ľudské práva a právny štát, a to pri zohľadnení silného proeurópskeho poslania a európskej identity tureckej spoločnosti ako celku; v tomto zmysle vyzýva všetky inštitúcie EÚ, najmä Radu, aby dimenziu ľudských práv a situáciu v oblasti základných slobôd a právneho štátu v Turecku považovali za jadro svojich opatrení voči tejto krajine; berie na vedomie nedávne spoločné oznámenie o súčasnom stave politických, hospodárskych a obchodných vzťahov medzi EÚ a Tureckom (JOIN(2021)0008) ako stručné zhrnutie súčasnej situácie; vyjadruje poľutovanie nad tým, že zhoršenie situácie v oblasti demokracie, právneho štátu a základných práv v Turecku nebolo dostatočne riešené v záveroch Európskej rady z marca 2021; zdôrazňuje, že základom hodnotenia našej politiky voči Turecku by mal byť rozmer právneho štátu a ľudských práv; vyzýva preto Komisiu a Radu, aby pri navrhovaní ďalších možných krokov vo vzťahoch medzi EÚ a Tureckom zaviedli rozmer ľudských práv a právneho štátu ako jedno z kľúčových kritérií; zdôrazňuje, že by to mohlo pomôcť zvrátiť zhoršenie situácie v oblasti základných slobôd, nedávno pozorovanej v Turecku, a vyslalo by povzbudivý signál veľkej proeurópskej a prodemokratickej časti tureckej spoločnosti;
77. zastáva názor, že EÚ aj Turecko si uvedomujú nutnosť a význam hľadania konštruktívneho a rešpektujúceho prístupu vo svojich vzťahoch a že zlepšenie komunikácie a dialógu na všetkých úrovniach je kľúčom k obnoveniu vzťahu založeného na vzájomnej dôvere medzi EÚ a Tureckom, ktorý umožňuje položiť pevné a trvalé základy podporujúce konštruktívny rozvoj, neustále zlepšovanie životov ľudí a udržiavanie mieru; domnieva sa, že by sa mali posilniť ďalšie komunikačné kanály, a to aj medzi samosprávami - s podporou príslušnej práce Výboru regiónov - a v oblasti akademickej sféry, kultúry a žurnalistiky; vyzýva na spoločné úsilie všetkých inštitúcií EÚ a členských štátov na prijatie konkrétnych krokov v tejto súvislosti a vyzýva Komisiu, aby o týchto krokoch informovala vo svojej ďalšej správe o vzťahoch medzi EÚ a Tureckom; konštatuje, že posledné zasadnutie Spoločného parlamentného výboru EÚ – Turecko sa konalo ako jeho 78. zasadnutie 19. a 20. decembra 2018 v Ankare; vyjadruje poľutovanie nad týmto obdobím neodôvodnenej nečinnosti Spoločného parlamentného výboru EÚ – Turecko, a preto dúfa, že sa urýchlene obnovia schôdze Veľkého národného zhromaždenia Turecka a Európskeho parlamentu v rámci Spoločného parlamentného výboru EÚ – Turecko ako dôležitého rámca pre diskusiu a zmiernenie napätia;
78. vyzýva na stretnutie vedúcich predstaviteľov EÚ a Turecka po skutočnom procese deeskalácie s cieľom prehodnotiť súčasný rámec vzťahov alebo preskúmať nové účinnejšie modely vzťahov medzi EÚ a Tureckom;
79. Domnieva sa, že ako nevyhnutný krok na zlepšenie celkového stavu vzťahov musia obe

strany používať úctivé slovné prejavy, investovať do boja proti existujúcim predsudkom a nesprávnemu chápaniu a umožniť objektívnejšie a úplnejšie zohľadnenie obrazu druhej strany v rámci príslušnej verejnej mienky, čím sa zvráti vzájomné zhoršovanie vnímania; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby začala komunikačnú stratégiu pre Turecko zameranú na zvyšovanie povedomia o EÚ, poskytovanie objektívnych informácií o jej politikách a obnovenie vnímania EÚ tureckými občanmi; zdôrazňuje, že útočná a agresívna rétorika len posilňuje extrémne pozície na oboch stranách a že čisto konfrontačný prístup hrá do kariet tým, ktorých cieľom je odklon Turecka od EÚ;

o

o o

80. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie predsedovi Európskej rady, Rade, Komisii, podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, vládam a parlamentom členských štátov a prezidentovi, vláde a parlamentu Tureckej republiky, a žiada Komisiu a Európsku službu pre vonkajšiu činnosť, aby preložili správu Komisie o Turecku z roku 2020 a toto uznesenie do turečtiny a aby zaslali kópiu Európskemu parlamentu.